КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

ШИНАРДИ,
1
октябрь, 1968 шу.
№ 118 (4598).
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ
1923 ШЕРА ДУЬЙЛЛА

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ ЗОНАЛЬНИ СОВЕЩАНИ

Селхан Грозне КПСС Нохч-ГІалгІай обкома политически просвещени ЦІагІа хьайийллар идеологически болхлой зональни совещани. Совещани йир Дагестански АССР, Черсий-Балкхарой АССР, Къилбаседа-ХІирий АССР, Нохч-ГІалгІай АССР парте обкомий, горкомий, райкомий болхлой, идеологически учреждений куьйгалхой, ВЛКСМ обкомий секретараш, газеташ, радиовещанин телевиденин болхлой.

Совещани даьхьа лоцуш бу КПСС ЦК культура отделан сектора заведующи Ф. Т. ЕРМАШ, КПСС ЦК пропаганда отдела инструктор Д. С. ЕМЕЛЬЯНОВ.

Совещани хилар КПСС Нохч-ГІалгІай обкома бюро членаш.

«Владимир Ильич Ленин вин 100 шо дезаре кийчо ярх» бохчу КПСС ЦК Седамна дуззадели партийни организацийн хьалхашка леттачу идеологически белхан декхарех доклад йир КПСС ЦК культура отдела сектора заведующа Ф. Т. ЕРМАША.

Доклад юкъари къамелан дир КПСС Дагестански обкома секретара М. А. ДЖАБРАИЛОВА, Нохч-ГІалгІай АССР парте Шелан райкома секретара Б. Д. АБАЕВА, Черсий-Балкхарой АССР парте Прохладненски [illegible] секретара М. П. ХУРАНОВА, Къилбаседа-ХІирий АССР Министрий Советан чуйоагІача радиовещанин телевиденин комитета председатела А. Т. АГУЗАРОВА, Нохч-ГІалгІай АССР парте Грозненски горкома секретара С. В. СИНЕЛЬНИКОВА.

Дагестански АССР минфинана управленин начальника И. Г. ГУБАХАНОВАС, Къилбаседа-ХІирий АССР парте Правобережни райкома секретара А. М. МЕЛЬНИКОВА, ВЛКСМ Черсий-Балкхарой обкома секретара А. И. ПЕТРЕНКОС, парте Махачкалински горкома секретара М. М. МИРЗАМАГОМЕДОВА, Къилбаседа-ХІирий АССР культура министра С. Е. УЖЕГОВА, Черсий-Балкхарой АССР Министрий Советан чуйоагІача радиовещанин телевиденин комитета председатела А. И. ХАЖУЕВА, г. Грозне парте Ленински райкома секретаро В. М. МЕДВЕДЕВА.

Тахан совещани шен болх діахь хьор я.

Сурта тІе: идеологически болхлой зональни совещане доакъашхой (аьрлехьара вуттехьа) КПСС Черсий-Балкхарой обкома отдела заведующи Н. Ю. Бозиев, «Коммунист» яхача газета (Къилбаседа-ХІирий АССР) редактор А. А. Магометов, Черсий-Балкхарой АССР Министрий Советерча кинофикаце управлене начальник Д. В. Махова, Дагестански АССР парте Советски райкома секретарь М. И. Хамидова, г. Грозне парте Ленински райкома хьалхара секретарь В. М. Медведев, Нохч-ГІалгІай АССР парте Ножай-Юрта райкома секретарь А. С. Батаев, Дагестански АССР парте Ахтынски райкома секретарь А. Т. Ашурбеков.

БАЬЧЧА ДАГАЛАЬТТАР КХОАЧАШХИННАД

«Нагахьа санна кхоана толашагІа йола 100 эзар трактор яла, уж бензинаца Іалашъе, машинисташца уж Іалашъе вайна мегача (шоана дика хов, хІанз укх сахьата из — лерхІар долга), тІакъха юкъерча ахархочо аргдар: «Со коммуна тІехьа ва» (вешта аьлча коммунизмана тІехьа ва)».

В. И. ЛЕНИН.

ДИЗЗА кхоачашхиннад, хІанз йолаш йолча юртбоахама техникак доглоахнлга йоацача хана В. И. Ленина дагадьллар. Кхоачам ба юртбоахаме культураш кхеоча деш йола деррига хІана дац аьнна балхаш механизированни хьисапе деш долга аьлча. Іалашмате деккхий толамаш даьхал вай мехка юртбоахама механизаци яра хьакъехьа. Духхьал тха цхьан колхозе 43 трактор я кхыйола техника йоацаш. Кхы а хьоккамегІа хургда тхоай йеккха йоацача тракторно-полеводчески бригадах лаьца аз дийцача.

Дукха хувцамаш хиннеа бригаде со пига болх беш волча укх ялх шера. ХІара шера даккху юртбоахама культурай хьувкъам. Яа де торо хул къахьегама осарле лакха йола техника ай тІехь дукхагІа хилара. Из бахьан долаш віаштІехьдоаяй тха лаьтта лелаяра агротехника лакдъе. Вургаде я шийтта трактор, пхиь комбайн, ялх сеялка, пхиь культиватор, нийтта кхыйола юртбоахама техника а инвентарь а. Цу техниках шортта кхоачам хул тхона тхоай доалахьара 1,5 эзар гектар совгІа долча лаьттах бизза пайда ела. ХІаьта уйла ел, мел хьалар Іолахийта лезаргдар дахарой нагахьа санна цу мел долча лаьтта алат кхедеча ху балхаш механизаци яь ца хиича?!

Вай мехка къахьегама наха революце еннача паргІатон хам а беш беррига лаьтта лелаяраш санна дика къахьегама толамаш доахаш хьайоагІа тха тракторно-полеводчески бригада коллектив а. Бехктакхамо а кхоачашле низъкъало а дар тхона хьалхашка лаьтта декхараш. ХІаьта лелошаш кхы а алсамъяьхар укх шера біаьсти дІалийлача алата эггара чІоагІагІа эшача хана догІаш ца лелхаро. Духхьал йокъалах алат довра кхерам болаш дар гІулакх. ХІайа аьлча хий дехка лаьтта лаш тха доалахьардар. Пхьабакъда кхыйола ерріга агротехнически мероприятеш лерттІа кхоачашъярах тха торо хилар дІайийна культураш оаха тІанйацача декхарашка хьежжа дика хьувкъас. ХІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 22 центнер даьлар кІа. цу тайпара дика хьувкъайр кхыйола культураш а.

ХІанз В. И. Ленин ваь біаь шу хуаача ленна дикача къахьегама толамашца накъадахара хьинаро къахьегаш ба тха бригада къахьегамхой. Соахка санна ворхІ біаь гектара тІа кІа, 125 гектара тІа кея, 120 гектара тІа йукх, нийтта кхыйола культураш дІаюргъя оаха укх шера. Хьалхха а дика кийчо яьяр оаха ца доархІаме мероприятеш ший хаиналь чаккхьахара. Укх шерара хьувкъам чуйеза доаллаше а комбайнашта тІоххьа аьха даьлар лаьтта. Боккхача лоархІаме хургда лаьтта кІоарга ахар, хІана аьлча тІехнахьара хьоаваа дІаьшнац кІало гІоргда. ТІахьожам лоаттабе безаш бацар механизатораш. ХІаранъ 27—30 сантиметр кІоарга оахар лаьтта. Цул совгІа кхашка шортта тайсай органически, минеральни удобренеш а. Гуразьа алат хІадувргдолча лаьтта хІара гектара тІа 45 центнер минеральни удобренеш тайсар оаха, хІаьта хІанз алат дІадувршехьа а фуца гранулированни суперфосфат тосс оаха кхашна. Беиггала пайда барєба гурахьа дув алат эггара аьттув болашагІа йола предшественникаш хиндачъ дІаерах а.

Цу тайпара дика кийчдаьча лаьтта хийцна гурахьа дув кІа дІадо доладаьд оаха хІанз. Хьалххе а йоакхо яьяр оаха алат дІадув техника дика кийчъяра. ХІанз кхашна болх беш я тха ялхха а сеялка. Хадланза шоай сменин заданеш декка тІехкхоачашъеча механизатораш хІанале пхи біаь гектара тІа гурахьа дув алат дІадийнад. Кхаш лелаерашца дош деннад кхы а пхе-ялх дийнахь деррига алат дІалийла даккха.

В. И. Ленина дагалаьттар кхоачашхиларах тха механизаторий торо хинвай деррига кхашкара балхаш комплексно де.

Э. БИБУЛАТОВ,
Суьйженски района Ленина цІерагІча колхоза бригадир, СССР-а Лакхехьарча Совета депутат.

КІА ДІАДУВ

Хьалхе доакъара лаьрхІа гурахьа юв культураш дІайийна а баьнна хІана кІа дІадуваш ба Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза механизатораш.

Из маьхора культура хий дехкача лаьтташка кхеш укхаза. Цига кІа дІаселаьх массанахьа чудолийташ хий диллад. ДІадекийчдаь деррига фу цхьоалагІча классах да.

Шоай махуяла сихагІа ялаташ дІайийна бовла гІерт кхаш лелаераш. Цу гІулакхна укхаза эарцагІъаьккхай боахаме йола нтте а агрегат. Цулуьа денна 100—120 гектара тІа кІа дІадо карагІдоал цар, хІаьта боахаме деррига дІадийнар цхьа эзар гектар я. Ленински вахте этта кхьо баьннача механизатораш юкъе хьалхле лелаеш я Алимов Григоре, Мустафаев Ваудина, Воронкин Владимира агрегаташ. Царех хІаранар дийнахь 12—13 гектара тІа алат дІадийна воал.

Кхо дж массаза дала колхоза партбюрос кхаш лелаерий балха итогаш ю. Котвальнкачун сийна центральни усадьбе байрахк вІю.

М. СУЛТАНГИРЕЕВ.

ЛЕНИНСКИ КЪАХЬЕГАМА ВАХТА

100 шу

КОМСАШ ЛЕЛАЕРАША БАРКАЛ ОАЛ

Лакха социалистически декхараш дар укх шера Наурски района Кирова цІерагІча чхьатІан доаккхача совхоза къахьегамхоша тІанйираш. ХІара гектара тІара план 54 центнер йолча 54,5 центнер комсаш чуэца езаш бар уж. Пхьаццайолча бригадаша хІара гектара тІара шинйшла план чуэц. Масала, Наукова Йолнкас кулгалдечь бригада 76 гектарах хІаране тІара 9 тонн комсаш чуэл. Нийтта лакха хьоккхамаш да Павлова Марияси Елохина Шураси кулгалдечь бригадашка а.

Комсаш лелаерашта дика новкъостах ду Грозненски кооперативни техникумен училищан студенташа. Пешархоша хьинаре къахьег. Масала, Арсимерзаева Асяси Федосеева Таняси хІаране дийнахьа 340 килограмм чуэц план 250 килограмм мара йоацаче. Нийтта дика болх бу Ибрагимова Сонис, Чебиева Падима, кхычар.

Техникума группашта юкъе массала хьалхара меттиг лелаеш я Озерова Валентинан Погоев Іалиханен группаш. ХІаьта училище группашта юкъе — №№ 1, 5 ераш.

Доккха баркал оал совхоза кулгалхоша шоашта комсаш чуэца баьхкача студенташта.

[illegible]

Планал совгІа

Укх деношка дика толам баьккхаб ленински вахте лаьттача Грозненски химически комбината коллективо. Продукцега реализаци ира 9 бетта план 24 сентябрен, из аракецара план 25 сентябрен кхоачашъяьй цо. Комбината массайолча цехаша кхоачашъяьй 9 бетта планаш, къаьстта дика къахьийгад В. М. Алифер керте лаьттача № 15 йолча цехо, А. И. Баева кулгалдечь № 17 - 18 йолча цехо. Эггара хьалха кхоачашйир цар шоай производствении программаш.

Вуьтт чаккхбалалехьа планал совгІа біаьш тоннаш продукци ара а хийца цунна реализаци ергъа комбината коллективе.

Н. КОСТЫРИНА,
химкомбината инженер-экономист.

ДОАКЪАР ІАЛАШДУ

Шоай хьайбаш мела довцаш Іаьгара дахара барцагІбаьннаб Гудермесски района «Дружба» колхоза къахьегамхой. Шурий-товарни ферма йолча хьаух укхаза силос кхухьа машинаш.

— 2650 тонн силос Іалашъе езаш да тхо укх шера. ХІанзале кхо кІоаг хьалбизаб оаха. ХІаране чу 2500 тонн чам бола доакъар да. Кастта хьалбиза баргІа кхы шиъ а, — йоах колхоза зоотехника Ханахмедов Лом-Іаьлас.

150 гектар я колхозе силоса лаьрхІа дІайийна хьажкІа. 50 совгІа гектара тІера чуийца яьнай из. ХІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 150—160 центнер доакъар доал.

Уж чуийца комбайнер Цуруев Мовлади ва. Механизатора массадолча дийнахьа тІехкхоачашйора норма. Цаккха хилац цун агрегат болх ца беш, еха лаьтташ.

Кийчдеш да кхыдола доакъар а. Цу гІулакха Дадашев Джонкас кулгалду бригада вІашагІъелла й. Массех біаь гектар ерий хьатІаьхна буц, люцерна я лоамашка. ХІанзале 385 тонн гІоша доакъар Іалашдаьд бригада. Ерригга Іалашъе езаш яр 600 тонн я. Кхоачагіа люцерна хьоккхаш ба трактористаш Оалиев Алиин Байсунгуров Іалвудинии. Планах довгІачун 80 тонн совгІа доакъар Іалашде дош деннад механизатораша. Из кхоачашде йиш йолаш ба уж, хІана аьлча планах йовгІар 4 гектар мара йоацача 5—6 гектар хьйех барех хІаране дийнахь.

Іай фермашта юхе хьатІаккхалхьа хала хургдоацаш хІанзехьа хьайбаш долча хьатІаоз доакъар.

И. ДЖАМАЛОВ.

СИХА УРАГІДОЛХ ЦІЕНОШ

Назранерча «Электроинструмента» завода болхлошта 46 квартира йола цІеношхьалдеш да тхо. Болх сиха бу Поваляев Константина бригада.

Укх шера август чаккхбоалаш мара лард йолла йолаянзар дІаноашта.

ХІанз сиха пенаш хьалдотташ латт. ЙиълагІа этаж хьалъетта яла йоалх. Оаха дош деннад кердa шу хьатІаккхачалехьа цІенош завода болхлошта дІадала аьнна.

Н. ЭЛЬДЖАРКИЕВ,
Назранерча № 6 йолча гІишлой - монтажни управлена мастер.

ХІАНА БАЦ ТРАКТОРАША БОЛХ?

...«Совхоза деррига аьха 1432 гектар лаьтта да, хІаьта аха дезар-м 6300 гектар яр. ХІана латт совхоза 28 трактора 20 болх ца беш, маца хургъя йоахиме массаза а яц яхаш йола запасной оатхалаш? Из гІулакх товдара фу деш ва совхоза керттера инженер ков. Дзейгов?»

Иштта яздера Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза керттерча инженерах Дзейгов Іамирханах август бетта 17-гІча дийнахь арадаьннача тха газето.

Цул тІехьагІа хІана хувцаденнадац енналгІча оатгІораьхь, критико цхьаккха а хІама хьийхалаш инженера. ХьалхагІа лаьттача бесса бола ца беш латташ 20 трактор а. хІаьта цар хулг кнса а делла трактораштеи совхоза балхаш сагота воацаш лелаш поивьост Дзейгов ва.

Фуд говзое хІанз?

..Совхоза ИкъалагІча отделене бригадан стан. Цунна хьалхашка латт шиъ бола ДТ. Мукхъеннача оатхалашка хьежача хов из укхаза латта дукха ха йолга. ДехьагІа, Іийне, латт виъ сигала бесса «Беларусь». Царна юхе кез-паргІатта дІа а лийнга сагота шоли фу деригда ца хоаш механизатораш бада. Делхьъез вІехьагІа дикъ сахьат за яр из — баххаш сихденнача хана ишитъ бада ераш бийна!

Саг цецвалла хІама дар гуш дар. Чуэца езаш свекла, хьажкІа, аха дезаш лаьтта — ераш, иттех механизатор, оаьгаш дувцаш бада. хІаьта массехк трактор маьлхе оттайича санна латт. Отделене управляюще Батлев Таблихана укх тайпара дийнар біаргагуча суртах.

— Ер шиъ «Беларусь» укхаза лаьтта тхо де дайнад. Мотта хургда уж еш латт — йиттац! Царна дезар... 50 килограмм автол да.

Уж 50 килограмм автол доашо маьла да совхоза аьнна хетало — селла хала да из инженерагара дакха.

— ХІара шера хувца деза картер чуре передачай коробка чуре автол. — йоах механизатора Амерханов Мухьмада. ХІаьта укх шин трактора чура автол ца хувца-м шин шу даьннад. ХІана царна тІахайна ах сахьата болх бича коробка чу мел йоль шестеренкаш лаларгья. хІана аьлча автолах хІама дисадац цар чу. Массаз аьннад аз Дзейговага къаязде тхона автол, из мальаккхарг, центральни усадьба саго ха а ца деш шиб безам болчо дІа-юха кхухьаш ма латтий из, аьнна. ХІама хулаш дац цуаца дувцачох. Футтаройна трактораша болх ца бийта из ца хоалие сона-м хам цо леладе фуа.

Тха къамела юкъе эккх тракторист Ибоев Ширвани.

— ХІана хьо хьавалехьа укхаза дар Дзейгов. Автол оаха хьоадича картер чун коробка чунм моллагІ лаьтта чудотта мегаргда шоана, Іочудотта дизельни лаьтта, аьлар тхоа ца. Из лаьтта чудотта йиш яц, мо йоахий инструкце, мотора оатхалашта ІатІкъаш дукха химически составаш ца. Доаххий цо: «Шоай хьашт дар де» аьнна машина тІахайна дІадийккхар из. ХІанз хьантаро деха деза оаха автол?

Автол хьангара деха деза-м хац сона, бакъда Дзейгов трактористаш кхоана цІи йоале а царна чу фуннаІ хІама Іочуєтта трактористаш шин качара дІабаьлча кхы сагота воацилга-м хов.

— Ер ДТ-54 сцепленн йоахар бахьан долаш латт, — яхаш дуьв управляющи контора хьалхашка латтача трактора. — Башха йоккха оатхлу яц сцеплени, совхозе уж шортта я. Бакъда, из я аьнна инженерага хла йиш яц—ол мукъа вац аьле дІаводаа из. Дукха ха я совхоза мастерске отделене цхьаькка гусеничаи трактор латта а. ТІехьашкара мост тела латт из. ХІана тоашц из аз аьлча: «Аз фу де деза хьа ма?» аал Дзейгова.

Тхо къамаьа деш латтача хана юкха гІолла тІехъаьлар цхьа гусеничин трактор.

— Из а-ка тха отделене «кийна йола трактории парк», — дІелар тІахьокх Таблихана трактораганъ. — ХІанзалца свекла оахваш хиннай-ма, хІаьта хІана лаьтта аха йеза... сурахьа пхи сахьат даьлча мел оахаргда мотт хьона оала цхьан тракторача лаьтта?

«Техника дац совхоза гІулакха сагота воацилга хоргда укхаза мел лаьтта аьхад хьежача а. ДукхагІа йолча боахамашка лаьтта аьха даьна алат дІадуваш ба, хІаьта укхаза аха езача 6600 гектарах 3 эзар совгІа аьхай, цох гурахьа хувргдолча алата лаьрхІа — 2800 гектар я. Хоаш да цаІ: боахаме кхашкара балхаш тІехьадахара эггара бехке совхоза керттера инженер ва. ХІана аьлча, юртбоахаме дукхагІа йолий балхаш техника ду, хІаьта из вІаштІехьа ца хилча болх дика лелац.

Маца товргда совхоза кхашкара балхаш?

Из хатта безам ба са эггара хьалха совхоза директорага, Ачхой-Мартана производствении управлене, КПСС райкома кулгалхошка.

М. [illegible].

ГОВЗА МЕХАНИЗАТОР

Нагахьа саг вац Малгіобека района «Ингушский» совхоза механизатор Гандалоев Муса ца вовзаш. Дика тракторист, тешаме новкъост, Іимерза саг ва вая цох совхоза белхлоша.

Техника цунна дукхавезаш а цунна дика гІулакх деш а да из. Цулухьа оахаш балхаш дІадолалаьча гІона нагахьа мара ца соцуш болх баьб трактора.

Алат чуэцача хьинаре даьъа аьнца хІана гидуаргва чуэцаш ва Муса. Хьалха хиннача пхьа хьинар лех ца деш къахьег механизатора укх деношка а. Дийнахь 1,5—2 норма кхоачаю говзача механизатора.

СУРТА ТІА: Гандалоев Муса ший трактора тІа.

КОАРТОЛАШ ЙОАЕ ЙИШ ЯЦ!

Укх шера санна дика коартолаш хьийкхаяц совхоза кхашка цІаккха а. ШоалагІа лохьае езараш йоацаш гектара тІара 150—170 центнер йоал.

Бригадаш 490 гектара тІара коартолаш чуэца езаш да тхо. Царех ахаш совгІа чуийца яьнай. Дика къахьег наха. Нийтча хьалкхенна планах дІаяла еза 20500 центнер коартолаш хІама ца эшаш дІаенна даьннад тхо. Нагахь санна дІахо а тхогара уж дІаэцаш хуле цаІ-ах шин план кхоачашъе йиш йолаш ба тхо.

Цхьа коартол ца йоаеш чуэцара тхоай ниа дІаккхоачар ду оаха. Бакъда, совхозе царга лерттІа даккхийта йиш я аьлча хари хургда. Уж лоаттае моттиг яц.

Ер массехк шу да укхаза коартолаш лоаттае моттиг хьалъеш латта. Бакъда, из «тахани-кхоане» яххаше а вІалла хьалъяь йоацаш яц. Из хьалъю № 432 йолча дІа-хьа лелача гІишлошъерий колонна. Из йистедларга дог доахаш цул йистте эргІаш а деш дІаувттай оаха коартолаш дІачукххахьа аттагІа хургдолаш.

Бакъда, оаха лерхІачох хІама хуле тамаш-м я. Кхерадх санна мара дІалатан оаха, кхычар доаха бехкаш цу колонна кулгалхоех, вІалла кхом кеташ царна тха коартолех. ДукхагІа долча даькъе уж баьхан долаш ейб тха дІадахача шера 800 тонн коартолаш. ХІаьта а уж юстара ба, бехктоккхаме оаа бахьан дац. Нагахь санна хІанз болх дІаболабой а цоаш цу хранилище хаь гІалаташ дІадоахаш доаккхаргда цар цхьалхха шу. «Чечингсельстрой» треста кулгалхой а багІа тха оаш ца хоаш санна.

Х. АЛБОГАЧИЕВ,
Назранерча «Экономный» совхоза керттера агроном.

М. М. ГОЛНШЕВСКАЯЙНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Дукххача шеранка а дикка хІама доаццаш а кхачхьалнхен статистика органашка болх берах Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла

Голшевская Милица Марсельевнана — Нохч-ГІалгІай АССР статистически управлене сектора начальника.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **И. АЛМАЗОВ.**

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Т. СКЛОКИН.**

гор. Грозный, 1968 шера,
26 сентябрь.

ВЛКСМ 50 шу дизарна

АЛАНЕИ МОЛХАНЕИ ЮКЪЕ КХИЙНАБ УЖ...

Коммунистически парте историца, сийлахь - воккхачу Ленинан хадарг-йоцаш ювзаенна ю комсомол. Классовн къовсама опыт дIайовзийташ парте шийна гонахьа вIаштIборан кагирхой. Ах бIаь шера летописа агIонаш тIа комсомоло кIезига дIаяздьан кагирхой сийлахь-доккхачу турпалерча гIуллакхех.

Советски Iаьдал оттадеш цIеххаштара халонаш кхаьчар Тирка йисте бахархошка. Пролетариат кIезига хиларах, эксплуататорашна къамашта юкъе моастагIал дехкарах, контрреволюционни казачество хиларах антисоветски болама база хилар Тиркех.

Грозненски партийни организаце жукха боцх бир кагиркой вIаштагIто-хаш, уж коммунистически партегахьен Советски Iаьдалгахьен боахаш. Н. Ф. Гикало, А. Шерипов, Н. А. Анисимов, Г. Ахриев, С. И. Тымчук, А. З. Дьяков, вежарий НосоргIар — бахаргбоаца, сабар дола къовсамхой бар, денал долаш хиларах кагирхошта безабелар уж. Уж боккъонца бола революционераш-большевикаш болта гора царна.

Советски Iаьдал доакхахарашна цкьана латаш, революци бахьан паргтена, халкъа новкъостал цар шоай кертера декхар лоле дика кхаталеш найрална, юкъ ца боалаш лартаца кагирхоша тамашийна гIулакхаш гойтар.

Сергей Миронович Кирова граждански тIемах иштта дагаухаш дуцар: «Долчча тайпара ала деза, новкъостий, тхоай са ца кходеш латтIема тхо большевикаш а «къегаш» хьежар цу хана комсомола душ хиннача турпалашна».

Шийна лейна аллайтта шу дьачча Советий Iаьдал доккхаш 1-ча Грозненски революционни батальоне даьлла дьаьдал Вагранцев Ивана. Подпольни организаце болх беш хиннав. Грозне хьалхарча комсомольцех цаI ва Вагранцев. Грозненски округа комсомола Урдо - Сунженски райкома секретарь хиннав.

— Уж самна бараш дукха хиннаб.

Воккхийча топий тIеххара фаташ, тIеххьара ихорч... ХьатIаэттар машарера вахар. Г. К. Орджоникидзе В. И. Ленинга телеграммаца хоам бир: «Ерриге Къилбаседа Кавказ, Кубань, Ставрополье, Черноморье, Терски Дагестански областаш кIайбарех мукъалахар хинна дьина факт я».

ХIана хертердар — къахьегама фронт. Берда декхараш аттар кагирхошта хьалхашка. Хьалха хиннача энтузиазмаца къовсам болабир цар моцална, тIемаша докалаьар юхаметтаоттадеча.

Советски Iаьдал чIагIденнача хьалхарча денош лекэ комсомольски организацеш вIаштагIйохкара моттигерча партийни организацешта шерра къовсам боарлабир Грозне, ГIалгIайчен, Нохчийчен, Сунжа кагирхошта юкъе.

1920 шера къонача [illegible] болча кулгаша къаьнача промыслашка бода машенаш бола, мехкаьтта чакхдоаха заводаш юхаметтаоттаю, кердана промыслашка хьана цIераш йоаю, мехкаьтта промыслаш юхаметтаоттаеча новкъостал ду юкъа дукханIа доагор халара. Субботникаши воскресникаши комсомола, кагирхоша дикъа ца лоаташ дIалохкаш.

Цкъ хьеха сейкъа хилар Нохч-ГIалгIайчен хьалхарча комсомольцашта Владимир Ильич Ленина РКСМ III съезде дахча йолакьлах.

1920 ШУ

Апрель — Къаьнерча промыслашка хьалхара комсомольски ячейкаш хьахилар.

20 мае — Къаьнерча промыслашка хилар комсомольски организацей хьалхара собрани, районни комитет хержар.

Заводской районе вIаштагIъеллар комсомольски ячейка.

24 мае — Грозне вIаштагIъеллар комсомола городской организаци.

16 июле — Тирка комсомола 1-гIа съезд хилар. Съезде РКСМ областной комитет вIаштагIъеллар.

Августе — Наьсаренa округе комсомольски организаци хьахилар. Пхьилекъонгий, Экажкъонгий юрташка, Яндре, кхыча юрташка вIаштагIъехкар комсомольски ячейкаш.

27 августе — Наьсарен округе комсомола 1-гIа окружной съезд хилар.

ГIалгIашкахьа комсомольски организацеш вIаштагIйохкаш уж чIоагIъеши хьинарe дакъа дьацат хьалхарча комсомольцашта Эмурзиев Эсмаред, Солтамаков Махьмада, Ханиев Исрапила, Алероев Асланбека а, кх. дI.

Августе — ЧОН-а мугIарашка тIема кийчо я Грознера 50 комсомолец РКСМ ЦК тIахьехамах Малхбелен тIем тIа бахар Советий мохк кIайполикех лораде.

16 сентябре — Коммунистически кагирхой Союза [illegible] 1-гIа Кавказски краевой съезд хилар. Делегаташта юкъе бар Нохч - ГIалгIайчен делегаташ а.

Кагирхой коммунистически Союза Грозненски окружной комитета тIахьехам хьайкарал дир: «Казачий, ахархой, доаная кагирхошка.

Деза новкъостий! 20 январе дена 20 февраль тIакхачалца Грозненски округе «Шеча кхачан бутте» дIаболалу. Цу хана Iаьдьахте сихе развертка чакхъякха еза, вейта аьлча ахархоешл доакароеш паланий фабрикий чеццача болхлоешта дагархIа дIалурга шоашкара сен идат, довнъар, кьайбаш, моттоа кхыйола продукташ цуна цкьана ахархоешл доакароешл хилама дергдоаца товараш: вIадаш, хьастамаш, кхыраш...

Шоай низ а вахар а дIалуш моа-мем политически хьинарца болх беш ба райана кагирхой. Шоай хьинахьа баха итоган ю колхозашка.

Девкхий совгIаташ кийчлахь юбилея района школашкарча комсомольцана а. Укх шера школашна вIаштагIъекхай тхьамиа кхедара, 32 звено, хIаьта цар 30,5 гектара тIа кхедy тхьамка. Цуд совгIа укхаза вIаштагIтехай чилла боадкха саллараш кхабара йола 23 звено а. Къаьетта дика къахьийтал Мусаев Ахьмада кулгалдеш йолча Нажай-Юртарча кхъерча школа 4-ча классе. Кхо норма кхочуш а ен 89 килограмм рекордаш дIаеннай цар.

Эми-Юртарча барьI шера школа хьехархой коллективо лаьрхIар юбилея сийна школа ход спортивни зал хьалхе. Сиклаьд из гIишло хьаьтIьсара балхаш.

Комсомола районни комитета райвоенкомаца, кхыча организацешца цхьана чакхдоах тIема патриотически кхетам болаш кагирхой кхобар. Кест-кеста хул комсомольцай кагирхойн тIема ветеранашца вIашагIбеттабалар. Дика тоабенна векаре бига ха тIакхаьча а кхачийна вIола кагирхой кийчбарa бола.

Комсомола районни комитете а юхьаьнарча организацеша а боккха терхам тIабохийт кагирхой политически кхетам лакхбара, уж комсомола хьаца кийчбеш.

Цу дерригIча дикача гIулакхашца цхьана дукха да дIаячух тIехьарIа района кагирхошна тIалийца декхараш кхоачашлара де делаш.

ТIа района комсомольцаш В. И. Ленина 100 шу дизаран комсомола 50 шу дизаран юбилейна баха кабаагтIара накъабоагIаргба.

КОМСОМОЛЬЦАШТА КАРАГIДУВЛ

Дукха ха яц Ленински комсомола сийлахь-доккха цIей — ВЛКСМ 50 шу хула дя тIаккхача. Цу шоай деньча цIейна къахьегама доккхий совгIаташ кийчдара шерра социалистически аьх йоаржаяй кагирхоша.

Ер шу дIадолалуш Нажай-Юрта района колхозий, учреждений, школий, юхьаьнарча комсомольски организацей собранеш яьр. Цу собранешка В. И. Ленин ваь 100 шу кхачаран комсомола 50 шу дизаран сийдена накъабахара лакхара декхараш тIалийнар комсомольцаша.

ТIалийца доккхий декхараш тоамна кхоачашдара комсомольцаштен кагирхоштен юкъе шерра болх дIаболабир комсомола районни комитето.

Юрташка кIара клуб вIаштагIъеллай агитбригадаш. Царна юкъе болтIа коммунисташ, комсомольцаш, къахьегама ветеранаш, юртбоахам производство хьалха лаьттараш.

Къаьетта дика вIашшIехьбаьккхаб ший болх Нажай-Юрта районни культура ЦIен агитбригада. Из кест-кеста хул юрташка, бригадашка, фермашка. Боккха чулоацам болаш агитбригадай репертуар: лекцеш, беседаш, художественни самодеятельность.

Комсомола райкомо белгала декхараш оттадьах юхьаьнарча организацешта хьалхашка, чIоагIъьай кхоачашде ена тайп-тайпара мероприятеш.

Шоай дезача юбилейна къахьегама совгIаташ кийчдеча кагирхой дика камаьхал бола социалистически къье.

Укх шера районе вIаштагIъеллай тхьамиен новраш кхеду комсомольско-кагирхой ийс звено. Цар 51 тонна тIа кхеерхьа уж маьхера культураш. Цу звеньяшка болх беш ва 280 саг, царех комсомольцаш — 165. Ерригача звеньяшна хьинаре къахьийтар бIаьстан кхашкарча балхашка. Дьах дийраз лаьтта моттигерча удобренешца хьаьнлир, дикача агротехнически хана оахам дир, кхыдола балхаш хан-ханнахьа кхоачашдир. Иштта терхам тIабохийташ дика гIулакх дарах чIоагIа хьийкъар уж культураш Гагарина цIерагIа колхозе (комсомольско-кагирхой звено звеньевая Бибиева Хаира), Нуралилова цIерагIа колхозе (звеньевая Берсункаева ПатIимат), XXII партсъезда цIерагIа колхозе (звеньевая Даудова Саидат).

Доккхий толамаш даьхад района къахьегамхоша укх шера дIадахача ах шера. Цу юкъе доккха дакъа кхоач комсомольцашкен кагирхойшкен. Районе цхьаккха моттиг яц комсомольцаш боацаш. Цкх бIаь совгIа комсомолец ва кхашкарча балхашка, халкъа просвещене болх бечарех 60 процент комсомолец ва. Иштта дакъа лоац цар кьакьа метташал лоресна, культура, кхыча учреждениешка.

ТIалийна социалистически декхараш кхоачашдара доккхача къахьега-

Х. АБДУРАШИДОВ,
ВЛКСМ Нажай-Юрта районни секретарь.

стагIйоаца къоесам лоеттабеш, къахьегам Iаьдал оттадеш чIагIдеш дерригa дакъа лоацадац ахархойн лоамий кагирхоша...

Хьалхашкахьа — къона новкъостий!

Цхьа барт болаш дIабелабе боах! Кхачан фронте дакъа лоацача дIадургба вай вoай къона низ, хьинар.

Сийле хийла революционни къахьегама ахархойн доаманн кагирхой!».

24 марте — Бердача промыслашка хьалхара комсомольски ячейка вIаштагIъеллар.

3 апрель — «Нефтерабочий» газето яздy: «Гуйре, Стари промыслашка йода машенашь болла воскресника комсомола комитета юкъе гулду комсомольцаш. Городской организаце 140 член вIаштагIхкийтар цига. Iуйрейна 9 сахьат даьлча балхар болхлой. Комсомольцашна бераш бу, наза болхлой хилча такан ахаел дукхагIа насыпь юлургьа вайна, ахаш шоайла дуец. Комсомола участок дIакъоастайир. Цу сахьата балха чуйира нах. Раьза хиина белаш латт къаьнара болхлой: боккъалбола керда вахар хьакхоллараш ба...»,

5 апрель — Парте Грозненски окружкома заседане ладийгIар комсомола окружной комитета балдах кхача докладага. Отчета тIа дар 15 январе дена 1200 комсомола член ва аьнна. Политически курсашка 45 саг хьоажаьнав. Шит политически школа вIаштагIъеллай. Ерригача станицашка комсомола ячейкаш я. Политически цхи суд вIаштагIъеллай.

Май чаьхбоаллаш — Шаьлек йоккхача АтагIен комсомольски ячейкаш вIаштагIъехкай РКСМ Нохчечен оргбюрос.

5 июль — Нохчечен округе РКСМ окружной организаци вIаштагIъеллай. Нохчийче комсомольски ячейкаш вIаштагIйохкаш хиннай Елисеев Тимофей, вежарий Казалиев-гIар Халати СаIиди, Шведов Владимир, Мидаев Даша, кхыбараш.

1921 шу чакхдоалаш — РКСМ 1-гIа Нохчечен окружной конференци хилар. Цо С. Казалиев, Д. Мидаев, О. Альтемиров, Т. Елисеев, В. Шведов, А. Шалдаев, Х. Янхотов чубоагIаш окружной комитет хержар.

1921 шера — Нохчечен комсомольски ячейкаш вIаштагIйоккхара грозненски комсомольций инициатива Елисеев Тимофей, Вагранцев Иван, Казалиев-гIар СаIиди Халати чубоагIаш Оргбюро вIаштагIъеллар.

З. НИБИРЕВА,
В. ДЕРИГЛАЗОВА,
В. САЙНО.

КУБАНЕ массанахьа а цхьатарра чуэца доладеннад дуга. Кхашка балха боаккхача моттиго тIа а ухаш гIулакх ду дуга лeладераштa культураи цIагIа эша гIулакхаш деча службаи болхлоеш. Ха дикха бригадашка, кхашкарча станицашка яхай итташ агитбригадаш, киноустановкаш, дIа-юкка лела библиотекаш, автолавкаш.

Сурта тIа: Красноармейски района Мичурина цIерагIча колхоза библиотекарь Носкова Нинас (аьттехьаръар) керда журналаши газеташи дохад Кривошлыкова Виктора (аьттехьара шоллагIвар) звеной механизаторашта.

Е. Шуманова сурт. ТАСС фотохроника.

СВЕРДЛОВСКИ ОБЛАСТЬ. Ленгора денга дукхагIа лакхлу Нижне-Тагильски металлургически комбината ихлагIа домна хьалъеш латтачара балхаш.

Хийцпе футеровка ен латт йоккхача пийшка водана, пекашта, фо дIоахдергашта.

Цхьа кIезага ха ьлача пятилеткана болх бе йолалургъя домна.

Сурта тIа: электросварщик демобилизацих эскарера цIавена тIемахо Шираковский Евгений. Из комсомольски путевкагIа домна хьалъе веная. Iалаьмате лакхача моттиге сварочни балхаш деш велал Евгений.

А. Гранова сурт. ТАСС фотохроника.

ДЕГО КЪОАБАЛДАЬР

Сабелгало йоалаш латтар. Бухь билла сихача боларах фермагахь йодар кхаасаг. Дика эийча мара хоалуш дацар цун сибат а, тIадукха баракъаш а, бакъда уж эийначов хоргдар из доярка йолга. ХIаьта кхыйола саг-м сел Iуйрийна сенна гIоргва цига?

ТIехьагIа тхона хайра «Назрановский» совхоза Аьлтий-Юртарча шурий-товарни ферма толашагIа йола доярка Чеггиева Лида из йолга.

Цхьаьха кхачанзар шийн дего чIоагIагIа къоабалъю гоэал Лидайга. Ферме чIеккьа дукха къахьега дийзар цун кхыча балхаш тIа. Бакъда из къахьегаш мел хиннача моттиге ше дIайовзийтар цо дикача овгIорахьара, ше цкъа дIадоладаьр мел хала дале а чакхдоаккхаш хиларца, къахьегам безарца, цкъаза доадам болаш хета гIулакх а тесса на дитарца.

Лидайна дика дагадоагIа этара хьалха ше укх ферме ена ди, хьалхара халонаш. Иштта дагарадалац цхьалха е ше тоаенна новкъа дьий доаш а. Из дар 1965 шера, шит бетта.

Хьайбаша дукхагIа шура доацар баьваш, керттерча дакъе, доакъарах тийша да. Цу хана Iа ена йоккха балха опыт болаш ше ега а дика кхетадора из Лидас а.

— МохлагIа доакъар, мел бере болаш дейна йоа доаханна? — цох дьыца кхийкаш тIа а дукха дувцар. Шийна наморта Iомадора из къонача доярка. Ца кхеташ йола моттигаш а кIоанга хилалар. Дукха бар цун улув дукхача шерашка укхаза къахьебаш Iоаль йоккха опыт йола доаркаш, шоай гIулакха бизза бола мастераш. Кест-кеста горе цу хана Лида шийн новкъосташца балха хьакъекха царца дагаваьаш, специалисташка ше дика ца кхетадьачох жоп дехаш, из кIоарагIа доашхийтаци. Укхаза къахьега йолаеннача хана дено Лидайна йовзаш яр цу хана а тIехьа гIоръаьлка Варахоева Эльбазкъий Леила. Цудукха хила а мег из, доттагIал цунна чIоагIагIа дар къонача доаркай.

Иштта дIадахар массехк шу. ТIехь-тIехьагIа Лида ше ьлар къоначарна хьехам тейа. Цкъа къонача доаркана Торшхоева Захьарата группацара массехк ерт бехкача хана дар из.

— Захьарат — ьлар Лидас, шийн болх йисте а баьнна цIаехха кийчлуча хана: — хьога цкъа декхар дар са. Хьо цIалха сиха епе, соца етт-ехийта мийота сабардел.

Захьарата доахан делча дIадолача юкъах дийцар Лидас цунна группацарча доахенна доакъар дика ца даар бахьан. ДIачубьлар уж шакхе а кхий чу. Цена яр гонахьа, ораш а хийца сердало чулйташ дар, кормушкаш чура йол а тоъаш яр. Бакъда доакъарах мотт тохаш дацар доахан. ХIаьта ер шиъ кхий чу дIачуьльча, цхьа хIама эшаш санна ахаргахьа хьахьежар доахан. Уж дехка ши кIира сонгIа ха яр. Из дерригa а дика эийлача Лидас аьлар шийн новкъостага:

— Дерригa а фуд аьлча — ш ца дехкача хьайбашта дукхагIа езар концентрат йолга. Из а бакъахьа а барда сaнна кийч ца ялча.

Иштта дIайодар ха доахенна Iурал деш царна фу ин. Мел эш хьожаш, балха тIа хьаIоара опыт. ТIехь-тIехьагIа дикагIа кхетар Лида шийн моттиг укхаза ферме йолга, ше нарвараь гоэал хуцарe ца хиларах. Цхьабакъда калоадаш... уж дIаьньна-м цIаккха ха хуларий-хьоге, уж да хIйча сагота летарсдар цунна. Лидас чIоагIагIа Iомаш доахана «заказаш».

Хьайбашта алиха доакъар мара эшац, яхаш йола уйла могаш хIаан шийн гIулакх дика довзаш йолча доаркас. Ферме ше хьакхача хана дукхаза эийнад цо царакхан санна доахенна ца вовзаш йола саг уж детта дагахь царна мхе йоде а шура кIезагIа луга. Ше царна гIулакх деча хана, шура йоаккхача хана, цо уж хьесташ а бIаргаго йиш я. Шортта ва долаш, чура цIена я доахан чулатта помещенеш.

Вешха-дика гIулакхаш белгала а доахан 1966 шера доккха лайчахьаьлахен совгIат «За трудовую доблесть» яха медаль елар Четиева Лидайна. Цу совгIато дог айда, кхы а толашагIа къахьега волаелар из. Масала, дIадахача юбилейни шера хIара беттача Iаттагара 2300 килограмм шура яккха аьнна шо дика дош до тIеххоачашдар. Цу цифра тIакхийтар кхы а 400 килограмм шура.

Лидай укх шерара гIулакхашПланах хIара беттача Iаттагара 1760 килограмм шура яккха марра ца езача, цо лаьрIай шийна дIачIоагIбаьча 22 Iаттагара хIаранегара цкъан-ахаззен дукхагIа шура яккха. Из дош кхоачашдургхилар хьахьокх дукхача масалаша.

И. ОСМИЕВ.

ЛЕНИНИЗМ—ХIАНЗАРЧА ЗАМАН МАРКСИЗМ

XX-гIа бIаьшере Iалаьмате доккхача революционни хувцамий, марксизма-ленинизма котало йоалача идей йоккхача котален бIаьшере я. Уж идеиш тIа-тIа шерагIа а кIоартагIа а халкъий кхетам чу йосс, къахьегамхой хьалкъалк доги шоашта тIекхадовкх.

Советски мехка халкъаш, дерригa прогрессивни адамаш дезача дента —Владимир Ильич Ленин вaь 100 шу дизара кийчлуш да. Ленина цIи дергйоаваш я, цун гIулакхаш санна мара. Ленина цIи пролетарски революцей, социализма, прогресса символ я, дуне коммунистически новкъа эргадаьара символ я.

«Ленин историна юкъевахаа пролетарски революцей общество социалистически хьесапе эргаиккхаред гениальни теоретик хилараx тарра» — йоаа Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара кийчо ярах болча КПСС ЦК соцам тIа. Цо шийна чухь органически вIашагIтехар хьацъалкочув уйлен халкъа вахара опыти, марксистски теоре Iалаьмате дика лоархIама болхлой классо керттера дIадехараш кхетош хилари. Исторически цo зама вIашагIкхетача доазон тIа, кердача исторически опыта а дунен халкъашта юкъерча классаи халкъий къамаш - мукъадахара боламех къоасам Iомабара а ларда тIа Ленина творчески дегIа а болабир бIаьхий а бир Маркса хьехам. Ленинизм—из кердача исторически заман, империализмаи пролетарски революцейи, адамаш капитализмагара социализмага а коммунистически обществo хьалъярта а довлара заман марксизм я.

В. И. Ленина ше дунен пролетариата баьччен теоретики хиларга хьежжа марксизма лаpлаш оккараша — К. Маркса Ф. Энгельса дIадолаь гIулакх дIахо дихьар. Цун йоазошка дIахо дегIа а доладир. вIашагIа а текар марксизма дерригa керттера доакъош — философи, политически экономи, Iилма коммунизм. ГIулакх хувцалуш дац Ленин Россе вахараи цо российски пролетариата парте балха хьалхе лелаярахи. Германи марксизма дькке хулеш санна, Росси ленинизма дьахе хилар. Исторически хьалаш оттараи революционни болама центр XX бIаьшере йолалуш Россе хьаера. **Духхьа кудуъа ленинизм дунен пролетариата цаI мара бoца тешаме хьехам — марксизм дIахо хьор хинна дIаэттар, болхлой класса интернациональни хьехам а хинна дIаэттар.**

Шиъ практически теоретически балха тIехь Ленин Россех кхоачам баь Iамвар, дунен халкъашта юкъерча болхлой болама опытаца чIоагIало лувцар цо. Монополистически капитализма авана еш (Россе яр цу ца Iеш, дунен дерригачa мехкий а), империализма зайвя дунен йортамукъалеп болама опыт вIашагIа я тохаш. Ленина творчески дегIайоалайр марксизм, из дикагIча кердача дегIа тIа а йоаккхаш.

Марксистски теоретически ганаз юкъе Ленина лаьцача дакъа дерригa исторически лоархIам кхетабе йиш яц капитализма дегIаалара кердача стаде. Ленин ваьхача заман башхалоний лоархIам бара хьале мара.

Догматически лоаца хьакъал долча, социальни явленеш творчески кхетае ца могача II-ча Интернационали реформисташта дукьал е волаш, социалистически революцехи общество социалистически новкъа эргакккхарахи йолча марксизма керттерча идеешца чIоагIало а лувцаш, В. И. Ленина вIашагIтехар уж идеяш, общественни дегIаахара керда закономерносташ хьахьокхаш йолча положенешца дегIайоалайир.

Ленинизмаи чухь дегIайьхар революцен керда общество кхьалъярен ерригa принципаш, царца: кердача замани империализма хулача вIашлуаьаленйи характер: монополистически капитализма хьалашка социализмага довлара закономерносташ; революце политически низаш хьахиларек пролетариато Iаьдал хьадаххарен наьккъаш; пролетариата диктатурани цун лакхера принцип хиларах тарра болхлой класса ахархошца йолча цхьоагIонахи бола хьехам; болхлой класса кулгалхо, организатор хиларах тарра кердача тайпах йолча марксистски партех бола хьехам, и. кх.

Империализма теоре лерд йоллаш, Ленина хьайийлдар капитализм политически экономически цхьатарра дегIа ца ахар сихдалара закономерность, юххьанца массехк е кхычетха цхьан, къаьетта-къаьйача мехка социализм котъала йиш хилар дIа а хьеккхар. Цу гениальни выводо хьахьеккхар империализма замаа хьинна дунен революционни процесса керда закономерносташ. Ерригa империалистически система ше хургьар хинна ьйна хилара лоархIам а баь. Ленина оагIув лоаш империализма эгара а мелагIча моттигашта пролетариатой цун партешеи ена революционни выступленешна. Пролетарски Iскара революционни отрядий инициатива капитализмана хоадам беш йола штурм ена хьалхагIа дегIайоалаир — цунах латт социалистически революце ленински концепце эгара керттера белгалаш принципиальни кердадара.

В. И. Ленина хьахьекхад социалистически революце цхьан хана хулаш дола гIулакх я доацаш, политически экономически хувцамий, эгара ерагIа болча классови къовсама бIаргча зама хилар. Уж в империализмана дукхьал дьхьаи революционни процессе вIашагIкхийтта социалистически, демократически, къамаш-мукъадахара революцеш. Ленина яхаза, тайп-тайпара дола революционни тоатолаш вIашагIехетаро дунен революционни процесс вола а ца еш, чIоагIъю, хIана аьлча «еестанеш тайп-тайпарча ханашка тайп-тайпара болаш, тайп-тайпарча моттигашка хилар да в де юкъара болам шерех кIоартех хилар»... (Билла гуллам, соч., т. 30, оагI. 56).

Социалистически революце ленински теори Россе бакъъйир Октябрьски революцен опыто, кхыдола социалистически мехкаш дегIаахара опыто. Из иштта доллашехьа а, ревизионисташ [illegible] Октябра дунен халкъашта юкъера опыт, социалистически революце ленински теоре интернациональни лоархIам харцбе. Аьттехьарча ревизионистий айпе методологи хьал а эаш, ленински йоазонаш тIара дьикъ ийтаташ кхайкадеча ленинизма творчески чулоацам вкьаче схемашца хувцача аьрдехьарча фразераша а боккъалдар аьлча харцду революце ленински теоре интернациональни лоархIам хилар. Масала, Мао Цзэ-дуна группа йоах, Октябрьски революце опыт «къаьеннай», дунен халкъашка марксизма-ленинизма хьехамна а йоацаш, «Мао идеяшца»(!) хьалхле лелаве еза.

Буржуазни идеологаш, вай ханара аьттехьара а аьрдехьара а ревизионисташ, Ленина уйлаш харцахьа а йоахаш, къахьегамхой тувлабе гIерт. Буржуазни фальсификаторашa, хIаьта царна цхьана ревизионисташа, ена атакай керттера ниъ ба ленинизм марксизмана дукьал оттадар, ленинизм марксизмах хьакъоастадар, из интернациональни лоархIам болаш хилар бакъ ца дар.

Ленинизм марксизмаи дукьал а оттадеш, буржуазни фальсификатораш гIерт из кхыча мехкашта мегаш доаца аллха эрсий гIулакх да ала. Масала, Кембриджски университета историка Эд. Х. Карра большевистски парте политически курс цхьан къамих гIулакх да, хIаьта ленинизм «эрсий хьамя традицено «маллбузерча марксизмагенеш» юкъера хIама а да», яхаш дувц.

Буржуазни фальсификаторашта тIеххьа аьттехьарен аьрдехьарен ревизионисташ а гIерт ленинизма докальни, къамни характерах йоаъ тезис я яхар юкъейоалиа. Иштa дийнад из дIаяхача хана социал-демократически лидераша а (Адлер, Каутский, Суханов, и. кх.), вай ханарча аьттехьарча социалисташа а (А. Филипп, Дж. Стречи, и. кх.), хIанзарча ревизионисташа а. Китайски хьалашка марксизма-ленинизма ерригъюкъара истина юкъейоаллийза аргйоацаш хиларах йола тезис шийна ханнахьа кхайкайьр, хIаьта хIанз марксизмана «китаизаци» юга баьнаб Маои цунна тIехьаьбараши.

Ревизионисташта юкъе ба ленинизм хила йиш яц «цаI мара йоаца марксизма интерпретаци» яхараш а. Из ду болхлой класс, вежарашха йола комунистически болхлойн партеш идеологически йовла, ленинизмах, Советски Союзах, цун ленински партех шеко йоалае тешам бовбе дагалъа.

Цунаа тешал ду дукха ха йоацаш Чехословаке хиннача событеша а. Цу мехка Компарти йохае гIерташ, социализма позицеш толхае гIерташ антисоциалистически [illegible] лелалъраш лелаядора хьардаьйна антисоветизм а лелащ, марксистско-ленински идеологи а гIерташ. Цкъа йолча чехословацки изданей оагIонаш тIа ердальлар марксизмана-ленинизмана гуччахьа дукьалбарий доал дечаре КПЧ социализм хараъераша, мехка общественни вахара доал дечаре КПЧ дIаяккхар дIадехаш хиларал совгIа, марксизма-ленинизма классикий произведенеш дIаякар а дIадехар. Марксистско-ленински хьалама низ беча юкъе дакъе лоацаш хилар КПЧ ЦК-а хьалха хинна секретарь Ч. Цисарж а цхы цхьабараш а йоахар цар. Боккъалдар аьлча ревизионистски позицеш тIера ленинизм дунен халкъашта юкъера лоархIам болаш яц, хIанзарча хьалашка хьалхле лелаяра дола хIама дац ленинизм.

Аьттехьарча контрреволюционни низаша лелаеча гIулакхана кхерам тIатоссар Чехословаке социалистически карагIдаьнарашта. Социализма вежарашха доле мехкий чехословацки халкъа новкъостал де декхар Шеко яц ЧССР-е социализма низаш котдаргхилара. Цакха а цхьаннега а социалистически мехкий содружествана юкъера цхьаккха йоах боккхийтаргбац. Чехословаке социализмана карагIдьнар лорадар дерригача вежарашха йолча социалистически мехкий интернациональни декхар да.

Практике революце ленински теори кхоачашдаьр хинна дIаэттача Сийлахь-йоккхача Октябрьски революцех **дунен революционни процесса юкъе российски болхлой классо лаьца доккха дакъа, дерригача дунен болхлой классаи къамаш-мукъадахара боламаи хьалхашка цо шийн интернациональни декхар кхоачашдар** хилар. Ленина яьча уйлах, исторически этта хьалаш бахьан долаш Россе болхлой «шоашта тIаеца йийзар империализмана дукъалара дунен къовсам дIаболабара еррига халло — цунах чIоагIгIа доккхал а ду бай» (т. 39, оагI. 318). Империалистически система ше хургьар хинна ьйнача хьалашка хоадам беш йола штурм ена юкхье социалистически революцена лаьрхIа пролетариата революционни отрядаш революцийн дIайолаярга вIаши хьежаш хилар де йиш йолаш дац. Дунен халкъашта юкъерча масштабах къахьегамхоша революци эрга хьежаш хилар — из да массаяр а революци эрга хьежаш хилар, боккъалдар аьлча революци тIа да эшаш йитар.

ХIаьта иштача хьал тIа оттаьар болхлой класс кердача хьалашка хьалха а санна революци «цхьан ханна» котъала ена яьхача II-ча Интернационала лидераша. Хадданза йолча революцех йола Маркса теори толха а ъь, шоай «перманентни теореца» троцкисташа а боккъалдар аьлча болхлой класса инициатива йохаеча вутар. «Перманентни революце» троцкистски теоре йоахар дерригача капиталистически мехкашка, Европе хIаьта а эттa а, цхьан хенца революци котъяккха. Цу тайпара из а пролетариата Iаьдал хьадаиккхар дохадеча вутар.

Иштача «теорешта» хьадда критика а еш, Ленина хьахьеккхар, социалистически революци, юххьанцa цхьан мехка хулаш яле а, дунен революце дакъа хилар. Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци кIоарга интернациональни оалаши характери йолаш я, из юкъарча закономерностех хьагучадьннар да. Ленина яьхад, «вай революци цхьайола керттера белгалонеш моттигера хинна да Iеш, къамаш

«СЕРДАЛО»
2-гIа оагI. 2 октябрь, 1968 шу.

ХИЛИЙТА ЙИШ ЙОЛЦА КХОАЧАМБОАЦАРАШ

Мах беча предприятешкара гӀулкхаш мишта, базашкий склад1шкахь долаш хила товараш дохкаш дий, товараш дохкача хана торговле бокъонаш Ӏаччахьаларкхёя розничхи махташ нийса ледадой хьежна халкъа тӀахьожама районни комитета къахьегамхой депутатий Ленински районни совета исполкоми.

Ала догӀа, общественни кхачами торговлен дика коллективаш районе дукха хилар. Царех я «Гастронома» контора № 11, № 6 йолча тикай, № 7 йолча столове, № 3 йолча кафе, Горпромторга № 20 йолча тика, Горпищеторга № 33, № 75 йолча тикай, иштта дукха кхийола коллективаш.

Цунца дукха моттигаш нийсъенна советски торговле бокъонаш телхаль, торговлен общественни кхачами предприятий помещенеш я цар гонахье а антисанитарни хьал тӀе йолаш, къастъкъаста чӀоагӀа хеттташ дола товараш хьацуча ца доахаш, торговле болхлой нийдархошца гӀоле болаш, и. кх. дӀ.

Воча санитарни хьал тӀа я Горпищеторга №№ 10, 13, 38, 56, 67, 70, 80, 81, 84, 91, 94 йола тикаш. Тикашкен павильонашкен бӀеха я, пхьегӀаш, флягаш, дыш, ххыйола хӀамаш бӀеха я. Витринашка вар тессай, помещенешта гонахьа нувхаш ядь, хайташ бӀехех дехам да.

Горпищеторга дукхача тикашка пагахьа моттиг хилац товараш дӀахецача хана тӀоржигаши кальхати душ. Пхьайолча тикашка доатӀар диева хьа ца озаш моттигаш а коральй, масала: № 104 йола тика, № 56 йола тика.

Дукха моттигаш гучальнинай йо, ха тӀехъальна товараш декка. Масала, вар тӀа а тесса улл № 81 йолча тика чура устагӀаш латтта. Тейка чкъаьра ставрийн корабаьб холодильника чура, пхьайподолча галешкара шекар тӀаьда хиннад. Цу тика чу йохкаш хиннай сударааш санна йокъаенна батонаши лаванашш.

ДукхагӀа хоатташ дола товараш дӀахьуладаь моттигаш коральй, масала №№ 10, 67, 56, 81 йолча тикай холодильникашкен дышкашкен дӀалочкъалаь латташ йорадаьд шуша чура пиво, сардельгаш, «Минскин» ххёмабьн колбаса, цхьабакъда, с иштришаш тӀа а, в дохкаш а уж товараш хиннадац.

Тикача латта болхлой нийдархоща эижи ба яхаш яхьаь жалобаш а дукхача тикашка (№№ 44, 81, 90).

Дукха моттигаш гучальнинай кхоачам хиллая долаш дола товараш дохкаш доацаш. Масала, йоъал ха я дукхача тикашка дохкаш сомийн минеральнин хиш доаца. №№ 8, 84 йолча тикашта колбасни наделеш ца яхьаш дукха ха лъккхай.

ИшаннайӀерча тикаш [illegible] найна [illegible] шекар, [illegible] [illegible] дукхача [illegible] [illegible] [illegible] болх бец дий.

Вала [illegible] хьалха хӀамаиша Ӏалашбара [illegible] [illegible] райова [illegible]. [illegible] комбинате кхочаш [illegible] булхаши тӀаьхьара [illegible]. ГӀийрайна 8 сахьат даьлча тикашца хилийта езаш йола махкх 11 сахьат даьлча е кхы а тикашгӀа мара яхьаш (Калинина цӀерагӀча поселкера №№ 84, 88 йола тикаш), №№ 121, 84, 127 йола тикаш, хӀаьта Микрорайонерча № 50 йолча тика тӀа саррахьа махах йа а хулаш, и эна говой тилааха бевахш хуа [illegible] махьа. Кхы а кесӀа алот гӀулахт махьхи булдаши тайп-тайпара хилийтара гӀулакх. Юстерча тика тӀара нагахьа кораллоагӀаргахь езаш йола махьх. Роша хьеараль махх ла яхьаш массехк дий доакх вӀашитта. Иштта мара хилаш булаш а, кудукхьа шийна езаш яр ца хиларах йолаш яр а нийсе дӀавахха вевахи хул нийдархочун. Къаьстта дукха жалобаш я Январски Северни ши улица вӀашагӀкхетача с а ь н г г а р ч а № 127 йолча махьх йохкача ларека. Йа 15 сахьат даллалта мара бола бен хилац. ХӀаьта графикагӀа ГӀуйрийна 7 сахьати 30 минути а езаш йола махьх 11 сахьат даьлча йофа яхьаш нуийн.

Нийдархошкарех тикай болхлошкарей дукха жалобаш хоа мераа а ета а шура тоъац яхаш. Цу тайпара жалобаш яр Горпищеторга дукххача тикашкех «Грознефтехимзаводы» ОРС-а № 15 йолча тика тӀех.

Нийса доацача таразаш тӀа товараш увзаш а тӀатоӀавьча мульара ха тӀехъальна геракаш ледлеш а моттигаш гучальнинай Горпищеторга дукххача тикашка.

Хоза доацаш сурт гучадаьнная мелко-розничин торгови сета ларекашка, геттара воча санитарни хьал тӀа я дукхагӀа йола ларекаш. Ларекашка бӀеха я, массанаха а дом улл, шекари кхьдоала товараши лаьтта дада, дошалу. Йолаши журишкаши ю юх. Ларекашка къаьстта белгалдоалаш дар шекара талеша уж хьалийза хилар. Пхьаццайолча ларекашкара шекар 800—1000 килограммаш дӀаяхеч.

Мелко-розничин торгови сета оттаьча йоложенегӀа ларекаша дохка йиш ярат пхьац-пхьаццел пашкашкарех товараш мара дац, цхьабакъда, Нохч-ГӀалгӀай АССР торговле Министерства хӀара квартале увзаш дохка шекар кьежаду мелко-розничин торгови базана, хӀаьта аз бахьан долаш ларекашка шекар талх. Калинина цӀерагӀча поселкёрча бахена хьалхйёшка агӀача ларека чу а довад наьмашна а вонаш гӀаьнех а вевнаж а доаш шекар, [illegible] нана бакера вавнчуа дакагӀа хет шекар [illegible] тӀаба [illegible]. Цу торгови сета кучмешкара [illegible] а дутташ чкъагӀабаш гуйх. Из хвахлаш чкхагӀар чухкина масса [illegible] ларека чу хилара. Телла а кикранна а товараш дохкаш моттигаш [illegible] гучальча ларекаш.

Тикка бакьмодараш йоххаш гучальнйаз ГорплодоовощторгӀа пхьатйййолча [illegible].

[illegible] [illegible] торгова хӀамига а, бери е бахьадараш [illegible] хилча. уж доварачна а [illegible] чура корадагӀац, шукхьа [illegible] царех пхьадараш [illegible] тӀа ваха хеаш хул. Хай-халкъа мах беш хилах пхьайола ларекаш, дукхагӀа йола ларекаш пашхьошаш Ӏаа замалахьа мах ба найдана яц, чара массой а пхьатарра деаал хургдолча тайпара яц.

Советски торговле бокъонаш телхаеш йола уй ерриге моттигаш хургащар, пагахьа санна торговли [illegible] тикашта ловттабу чухьара тӀахьажам ясла бецаре. Торгашка, торговлен общественни кхачами йолалйолча предприятешка махкашт советски торговле бокъонаш иштта лелаш кьежа зьяна вӀашагӀьехна комиссеш дӀана деш яц.

Тика чу латтача болхлошца кхоачам беллаш кхетама бола бац торгий партийни профсоюзни организацешна. Мах беча дукхачи болхлошта йовзац шоай кхоачашъе еза советски торговле бокъонаш телхаарца, дерттӀа къовсам лоаттабац ихалоагӀа ахча дийза юха па даларца, тараз эшаларца, нийдархой Ӏехабеш йолча кхыча формашца.

Лакхе белгалдаь кхоачамбоацараш бахьан долаш Ленински района халкъа тӀахьожама комитето шийн решенеца балха тӀара дӀаьккхар Горпищеторга № 67 йолча тика эвеедующи нев. А. И. Торская, № 56 йолча тика директора нев. Мусаева строгн выговор еннай хьы цӀаьхха из тайпа гӀалат далийтача могийтарг а доацаш. № 81 йолча тика тӀара йохкагӀйола продавщица нев. С. В. Ираилова гӀулахха лоъкъай. Советски торговле бокъонаш телхаль болча халкъа контролераша гучабаьхача кхыча болхлошта административни бехк белгатӀадалад торгий кулгалхошта.

М. ДИИ,
къахьегамхой депутатий Ленински районни Совета исполкома штате йоацача торговле отдела заведующи.

ДЕЗАЧА ДЁННА ХЕТАЯЬ

В. И. Ленина вихача дийнахьа 100 шу дузаш долчу дийнахьа творчески кхаьдат укх [illegible] Ленина цӀи лелача Дворецах [illegible] гӀулкх общественни активе.

Оаха отталй цига ерриге ловрагӀа йовзаха перспективни план. Культура болхлошца кхоачамдергаран гӀулахьий шийн тайпара лорх я из.

Секторех вахьалу план. Укх ферганаш пхиъ я: культурно - массовй, художественни самодеятельности, берий, методически, библиотека. Шийн аргӀагӀа хӀара сектора болх тематически лоставех лийдаба ба.

Ер моллагӀа шу да культурно-массовй секторе ленински доккхий дӀалаьа.

Ленински чоаа тӀа балха кертера яр я. ХӀара бетта чакххаьах В. И. Ленина хеталь тематически сайренаш, дагахьара журналаш, беззаме вӀашагӀкхетараш, кинофильмий фестивалеш, книжнай выставкаш, лекцеш - концерташ. Хьалха вай балхача мероприятеех дукхагӀъярай чакхъльхай промышлени предприятешна, пах бахача моттигашка. Уш лоархӀамера мероприятеш телац чакхъйлар бахьан да цига дакъа лоацаш къаьна коммунисташ, къахьегамех тӀемайи ветеранаш, В. И. Ленин бӀаргабейнех цунца къамаьл хиннача наха цига дакъа лацар.

Эттара дьахха вай республике, культура Двореца сцена тӀа самодеятельностаца цхьйна Владимир Ильича Ленина роль ловзаеш профессиональни артисташ бар.

ХӀана етӀех дика болх беча культура Дворец» яха цӀи янктара къовсам лоттабу оаха. Из бахьан доаш хьажа а хьежа дика шераьлй вэха ленински юбилейна хеталь йола перспективни план.

Ленински дешараш ленинизми пропаганда керттера форма хургья. В. И. Ленинах йола ерригга лекцеш, доклаааш, беседаш дӀахьоргья кинофильмашца. Цу гӀулакха ларьх1а хьакъоастадьад лоацаметражни киноленташ, диапозитиваш. Хургда — театрализованни цӀейш, тематически сайренаш, дагахьара журналаш, литературни сайренаш, лекцеш - концерташ, митингаш - концерташ.

Укх шера ноябрь бутт болалуш Дворецё болх бе болаьургья «XX бӀаьшерий Прометей» яха кинофестиваль. ЗрителашкӀа бӀаргагургья Ленинах дьаца толашагӀдола художественни а документальни а кинофильмаш.

Ленински чоаа органически юкъаена а сентябре хьа Дворецех районна предприятешкеи болх бе йоалуча культура университетий программашка. Беззаме вӀашагӀкхетарий клуба члений къамаьлаш хургда республикаа къаьнача большевикашца, писателашца, композиторашца, В. И. Ленина роль ловзача артисташца.

Двореца берригача балха йоккха моттиг дӀалоацаргья укх тайпарча мероприятеш: ленински пӀаьраскине, дьыйцалдача наьарий деношца, ловватора трибуна, хоачаеде Ленина денна хом, яхача сайренашца.

Цул тӀехьагӀа лоархӀам болаш дац художественни сектора шийна къахкашка уттаду декхараш а. Вахьча вахьа денца хетаь Двореце дӀахьоргья самодеятельни коллективай фестивалеш. Иштта кийчъергья ерригача коллективашка дакъа лоацаш йола тематически программий композицеш. Изобразительни студи а фотоклуб а йоалений тематически выставкаш кийчъа.

Двореца библиотеко хьайийлай книжно - иллюстративни выставка, В. И. Ленина дешаш хинначе книжнай выставка. ХӀана кийчъеш я «Иштта дийнав Ленин» яхача книжках йола диспут. Кхеч « ГӀалгӀайчен йоттама дакъа а лоацаш ергья «Са дег чу ва Ленин» яха сайре.

Вай бабача Владимир Ильич Ленина сийлахьча юбилейна йоагӀа кийчо яра дукххача оагӀора бола болх вӀашагӀъехаб клубни Ленинаве. Двореца хӀара болхлочо, хӀара активисто шийн бериге низ тӀабохийтаргба ленински юбилейна хеталь ерригга мероприятеш тӀех дика кхоачашъяра, къахьегамхошта деш долча гӀулакха культура лакхъяре.

С. ПИТАШ,
В. И. Ленина цӀерагӀча культура Двореца методически заведующи.

КИРГИЗСКИ ССР. Ошски областа боахамашка машинашка болх би чуэщаш латт. Лов хилаача санна кӀайдена дадача «Комсомол» яхача колхоза кхайна йолх беш 34 комбайн я. ХӀара гектара тӀара 28 центнерал вӀоагӀагӀа йоаладй боаьйн гуьбе яарх1ад механизаторашна.

Сурта тӀа: артела кхашкаре болаьйн машинашца чуэщаш латт.

А. [illegible] сурт.

ТАСС фотохроника.

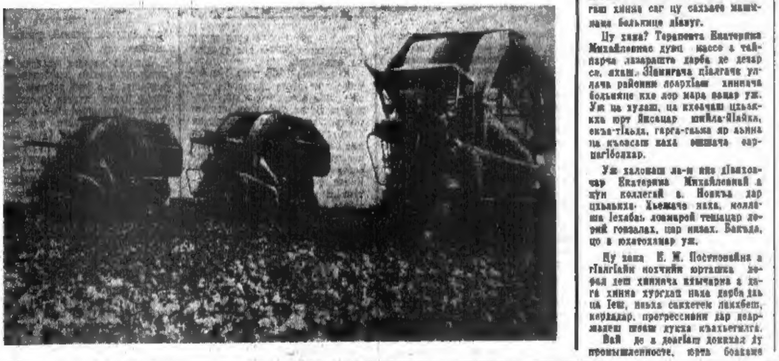

ДИКАЧА НАХАХ

КАМАЬРША ДОГ

ДУКХАЧА хана унахошта нахъе хула медикаш дог чӀоагӀа долаш ба оал. Укх тӀехьарча ханнайца чу хабарех тешаш цар се я. Цхьабакъда, Грозняча 1-ча городской больница терапевтически отделене заведующи, РСФСР заслуженни дар Постнова Екатерина Михайловна ейзачул тӀехьагӀа, цун болх зийначул тӀехьагӀа, хайра сона из дерригга даьсса хабар долга.

Пампгаш дикачь хана ейвар сона Е. М. Постнова, из корте латта коллективо. Бакъда, тӀехьагӀа унахочеш лоралтёш юкъера гӀулаххаш хинна ца Ӏеш. ДоттагӀал а тессадекар тхона юкъе. ТӀахка бокъенна хайра сона медикий гӀулаххаш а цар дагалаттараш а деша се мел гаьна хиннав нийса диагноз оттадьа дарба дара де дезар белгалдаьа уж Ӏеш ца хилар. Лазарах шоаш котбаргкиларах нах тешабу, царна шоай дега бӀоахал кхоац. Сона хетаргаьа, цох моллаеа а чӀоагӀагӀа дарба хул.

ХӀаьта лораш дог чӀоагӀа долаш ба аьнна хетараш цецбаргбар лорий бӀаргех Ӏоуха хий бӀаргадейча. Шийн ханнаьа лоцашна ца йолаш лазар кӀоаргадалийтача унахочь вов Ӏанал, хало новкъа йолаш а Ӏоух из хий. Бакъда, из наха бӀаргадейта бий яц.

Шоватта шу соагӀа ха я Постнова Екатерина Михайловнас лорал ду. Цу юкъагӀа цун кулгех чакхбаьннаб ваараш нах, хӀаьта царна массаяна дарба деш.

УнахцӀено лораяра гӀулакх хӀана иштта вӀашгӀехьдаьнихал гуш бола най атта тешаргбац тӀъоалагӀа а ткъаь иттагагӀча шерашка медика нийслуш хинначе халонёх. ХӀанз дарбан упражденешкара препараташ а медицински техника а дуьг из йий аьнна дага а даьар цу хана. Цул соагӀа, бӀарчача районе никхо лор мара хилаьар.

Цу хьлача хана Ведана районе болх бе йоалелар Ростовски университет чакхъьйкха къона лор Е. М. Постнова. 1928 шера дена 1931 шерагь кхаччалца болх бир цо цига.

Из мел хана болх бар хьахьонх укх масаю. Тайп-найпара говзал йола итташ лораш болаш йокхха больница а хӀана Ведана, хӀаьта хӀара юрта амбулаторни медицински пункташ я. Пампгаш хинна саг цу сахьаге машинаца больнице дӀавут.

Цу хана? Терапевта Екатерина Михайловнас дуац масса а тайпарча лазарашта дарба де дезар се, яхаш. ЗӀамигача дӀалгача улдача районни лоархӀам хиначча больнице кхо лор мара вацар уж. Уж ца хулаш, ца кхоачаш цхьаккха юрт Яиссацар шийла-ӀӀайка, екъа-тӀаьда, гарга-гаьна яр аьнна ца къоасаш наха эшшача сарпагӀбохар.

Уж халонаш ла-и ийе дӀахоачар Екатерина Михайловний а цун коллегий а. Новкъа дар цхьаькха. Хьежача наха, коллегашна Ӏехабаь лоамарой тешацар лорий говзалах, цар низах. Бакъда, цо в юхатоадвар уж.

Цу хана Е. М. Постновайна а гӀалгӀайн нохчийн юрташка хьофал деш хинначача къычарна а цигахь хинна хургдаш наха дарба даь ца Ӏеш, навха сакхетёк лаихбеш, кердадар, прогрессивни дар деархьадеш шоаш дукха къахьегалга. Вай де а доагӀаш доккхая ду промышленносте, юрта боахаме къахьегачарна кардагӀуваьча гӀулахкёх, хӀана даьча дукха шийн а хьйнар а эшаш ба цар боахь. Бакъде, масса а хана де доагӀача тайпара сий дой-хьоѓ! шийн унахцӀено лораерий?

«Пампгаш болча хана бераьна вовз вайна лор, кийраьча — шух дукьал а вовнац», яхаш ва цхьа кица. Вай общественносто лорай ларх1в а ларх1ац, доагӀача тайпара цар сий а дац ала валлац со. Со ала гӀертар цхьаькха да. Лорий мелла доккха сий даь аьнна дукха дий! Сага унахцӀено лораярал сийлахьа фу хургда.»

Дукха хӀама бӀаргадейнна йо ра Екатерина Михайловнина. Эттара халагӀа йовча, гоза лораш эшача къалхарчарна хьежаьй из. Ткъаь итталагӀча шерашка Нохчашкахьа ГӀалгӀашкахьа хорша дукхьала яхийтача экспедицешта керте лаьттай Екатерина Михайловна. СоагӀача, Йожай-Юрта, Назране, АтагӀа бахача наьха шен-пӀенагӀа чуветаш, хорша дукхьалвра профилактически махьий деттаи чакхъньинай из. Эшшача хана миччахьа а яха кийча хиннай говзанлор. 1931-ча шера дена Грознерча цхьоалагӀча городской больнице болх беш я из, хӀаьта 1941 шера дена терапевтически отделенна керте латт.

Дай-мехка тӀом болабенначул тӀехьагӀа эвакуационни госпитала керте латт нея. Постнова, Човнаш хинна советски тӀемахой сихагӀа бералбара ха а ди а ца къовсаш болх баьб нёц.

Миччахьа ше яле а цхьа хӀама дами дагалхоабар къайоагӀа Екатерина Михайловна — цунна дика хов профессионални говзал лаьха яр аьнна болх а мах а хьувура бесаш ца хилча хӀама хургдоацилга. Цо дарба даьча нахё дукхагӀча даькъе из бахьан дӀалаш дукхаьлаш санна хет сона.

Екатерина Михайловнас кулгалдеча отделене «жалобайн предложенийн книжка» бӀаргайра сона. Цу книжка тӀа дочча йоазонех хьалхагӀа дукха хӀама хеташ вапар со. Цхьабакъда, укхава гучалаьлар сона цу тайпарча книжкаш тӀара я миала дӀеца, дика оамалаш, гӀулакхаш довза йиш йолга. Постнова Екатерина Михайловнана, Бурова Анна Иосифовнана, Вольская Вера Михайловнана, Семенко Лидия Демьяновнана, кӀамчарта а дукхахаьо лъха бернаш гӀалдаьд цу тӀа. Уж йоазонаш дахешаш халача лазарах береабаьча наха.

«Дукха моллаша дарба деш Ӏец лор, цо дарба ду хоача деца, вашийча гӀулакхашца. Цхьан беттан ах беттан больнице илла со, цу юкъагӀа иттаза дега приступ хиннай сона, дукха биӀсаш йоаьль аз хаб ца ела, бакъда, со массава а тешам яр деррига а дика чакхдаргдолаш пах... Аз дег тӀеха баркал оал Екатерина Михайловнана, дӀаьха а ираз долаш а хилла цун бахар, из наха веашл я — из денийн ираз», яхаш яздь Р. Х. Доролиева.

Цу тайпара йоазош ТӀалаьтто дукха да. Лазара хало а унахцӀена хилара мах а бейзача наха лораашта дарба даьрашт могаш а махьола а бахар.

Шоватта шу соагӀа ха я Е. М. Постновас лорал ду. Цунна тийнай дукха орденаш, медалаш, совгӀаташ.

Бакъда, эттара доккхагӀа совгӀат да — цунна наха оаль баркал.

ВЕДЗИЖЕВ Ахьмад.

КЪАЬНАЧА ЮРТАРА КЕРДАДАР

Вилки — Закарпатья эттара къаьнагӀча юртех йола цаӀ. Цун 630 шу хьаннад. Цхьабакъда, цига бахача наха къона лоархӀ шоай юрт. 1660 цӀенех 1480 дукха за йоацаш хьалдаьд. Юртарча бокхийча наха лаьрхӀа Вилкай селлара дӀаьха истори хьахнабелча дена хьалдаьрел шоза дукхагӀа уж хилар.

Юрта я 8 библиотека, кинотеатр, ши клуб, больница (шийн амбулатори е тӀехьа), бераш ду цӀа, гостиница. Каэтта юртарча кердача гӀирсашта тӀаккхетаргья шозза вӀаштӀарьъ Универмаг, торгови комбинат, школа кхи цхьаькха цхьа здани. ХӀанчшейни мастерской, сом чакхбоаха завод, ресторан, быта цӀа, больница къалъа моттигаш кийчъеш латт.

Билкерча вархӀ школе хьекаш лаккера образовани йолаш вола 97 хьехархо ва. Цу юрта бахача наха вӀаргӀарга сег — лаккерех юкъерех образовани йолаш бола специалисташ.

Украина Закарпатски областера Вилки — ялкха ше цаӀ хиийа Ӏеш, иззамо юрташ дукха а я цига. Закарпатьерча бӀаьш йолча вокх юрташка кхаь даькъах ши дакъа лаьнеш керда хьалъаьй укх тӀеххьарча шерашка.

В. ПОПОВ,
АПН корреспондент.

къаьстта хинна ца Ӏеш, духхьал эрсий хинна ца Ӏеш, дунен халкъашта юкъера лоархӀам болаш из (т. 41, оагӀ. 3).

Опыто хьахьеххад, вахаро бакъдаьд Октябрьски революци, дунен революционни процессах «дӀаккъаьста йола» цхьа хӀама ца хилар, цхьайнйола шийн къамаш — специфически башхалонаш а йолаш, цо керттера исторически юкъара закономерносташ хьахьоккхар. Ленина шийн цхьадолча балхаш тӀа къоастадьад, социалистически революца юкъара керттера белгалонаш ераш хилар: марксистски парти шийн тӀуи йолча болхлой классе оагӀонгахьара дукхача къахьегамхошта хьалхе лелаир, цу а вокх формах пролетариата диктатура оттаир; керттерча дукхача ахархошех обществе кхыча тайпарча къахьегамхошцех болхлой класса йола цхьоагӀо; революци социалистически демократически дейхараш, цун махарен машаре йоаццеи формаш лархӀар; производства керттера средствашш капиталистически доалаьа хилар дӀадаккхари уж юкъарча доалахьа ерзаяри, керда общественни строй хьаяра тӀабертабаь халкъай ахархой кагийча боахамех дешдеш социалистически, кооперативно-колхозни боахамаш дар; къамаш низ-Ӏоткъам дӀабаккхар, халкъашта юкъе цхьатарра бокъо оттаир, и. кх.

Кхетадеш ма дий, цхьан ханна революце къамана хьадача-исторически башхалоний лоархӀам а беш, Октябра опыта тайп-тайпарча оагӀонаш интернациональни лоархӀамо ленинизма интернациональни характер хьахьоккхаш хилар. Октябрьски революци из дӀаьъалташка, шоай кердача хкоаенга болхача дерригача дунен тӀарча къахьегамхошта бола никъ хьаьъукха седкъа ба. Цул сердал кхы а лакхъяй хӀана, вай Октябро е санна, цаӀ бола, коммунизмага бода адамий общества тешийни лостам хьахьоккхаш йолча кхыча революцешна.

Политически уйланта диллача Октябрьски революци хинначул тӀехьагӀа хьахйлар вӀашн дукхьалара, цхьа социальни системанна, шин идеологенна ялла майоагтӀара йола ши лагерь — социалистически буржуазни лагераш. Социалистически идеологе оагӀонгахьа бараша, Сийлахь-боккхача Октябра дерригаунен исторически лоархӀама боккха мах а беш, СССР-е социализм хьалъе йоладара опыта берриге лоархӀам белгалбаьккхар. Буржуазни идеологаша тӀаэцацар из. Цхьа шийн бола, яхоагӀа никъ хзайкабеча вӀашитача буржуазе дукха йола уйлаш, бокъаьллдар аьнча. Ленина майххара «тӀаккаргӀа йоакха буржуазни пессозерцании яр» (т. 12, оагӀ. 131).

II-ча интернационала реформистски лидераша а хиндара Октябра исторически лоархӀам хилар, Россе социализм хьальеш хилар исторически процесса керттерча юкъара валар ца, йоахар цар. Культурни экономически хьакъехьа кхоачам болацагӀа бенча мелка социализм хьалъе йолае йиш яц, йоахар цар. Ленина хьахьоккхар Россера революции революционни хувцамашн капиталистама революционни наькъаца социализмага довла доладеннача хинарча «дунен дегӀаахара юкъарча лийе тӀа» уйлаш хилар.

Массе тайпарча педантий теоре якаш хиннача оагӀонгахьара доладалазар вай, вайцигара политически социальни переворот экономически культурни прогресса хьалха доагӀа хӀама хилар йоахар Ленина. Цхьабакъда, цу тайпара хилар цо хувцалар дуне дегӀаахара юкъара никъ. Ленина хьалхеха а гуш йиннад кхыча меттигашка хулаш йола революцешш социалистически хувцамашш кхы вӀёагӀагӀа доалай, хӀаьта дукхагӀа хила а мег, шоай тайпара хургхилар, цхьабакъда цу дерригенеша а юкъара закономерносташ хьахьоккхаргхилар.

* * *

Революционни теори дегӀайоалаеча Ӏалаьмате боккха лоархӀам бола этап хилар СССР-е социализм хьальяра ленински планах. СССР-ах дунен халкъашта юкъерча болхлой класса тешаме чӀоагӀало хилар.

Нагахьа санна хьалха керттера революционни низ эксплуатацена кӀал латта пролетариат хиннале, хӀанз хьахиннаб качественно керда бола революционни низ — болхлой классан цун авангарда — Коммунистически партен хьалхлеца социалистически общество къалъеш доалла бӀарча халкъ. Нагахьа санна хьалха революционни низаш духхьала капиталистически эксплуатацена къахьегамхой эгӀаабахарцех цунна пар протест еш хиларцех оагӀув лувцаш хиннадале, хӀанз СССР-га гӀолла царга кхьайнй низ бола материальни чӀоагӀо, кердача, социалистически строяна реально карагӀдьнпараща чӀоагӀало лаца йиш я цар. Революционни къовсам хӀанз революционни теорецд, пропагандаца, агитацеца меттел, социализм хьалъяра практикаца а чӀоагӀбеш ба. СССР йолаш хилара, цун дегӀабоагӀача низо, адамий юкъарча, прогресса хьайттаьна хьежжа йолча цун политико кхыча мехкашка демократи бахьан, социализм бахьан долаш къовсам лоаттабеча наькха дог уравутталу.

Духхьал буржуазни фальсификатораши ревизионистех болча пар ихкар де кийча барашеи мара ала йиш йолаш дацар СССР-е социализм хьалъяр «революцей чулоацам боахабар» да. Царех цхьабараш гӀиортар СССР-е социализм котъяккха парте лоъна ленински никъ «къамаиа специфически хӀама» да аьнна чӀоагӀде, йоккхарка, событеш кердахьа а йохаш, социализм хьалъяра керттера чулоацам гора из хьалъяро «малбуве санна» Россе экономика «тоаярьа». Иштта йола уйлаш юац хӀана а хулаш - хулаш капитализм социализмага «кховчаргья» яхача «конвергенце теори» оалачун оагӀонгахьа бараша. Социалистически система капиталистически система чухь еша дӀаергья» яхача кховчашхургйоваче вдеяшца шоай са теду цар.

В. И. Ленина Ӏалма лардаца хьалхар СССР-е социализм хьалъяра чулоацаш интернациональни гӀулакх, дунен революционни процесса дакъа хилар. Из ша деш Ленина вай социалистически мохк кхыча мехкашта хьоккхаме уттабора, дунен социализм дӀахо дегӀаахара эша чӀоагӀало гора цунна цох. Адамаша беча балха керттера сфера йолча экономиках, боахамах шин системо — социалистически капиталистически системо лоаттаеча яхьа а къовсама а керттера сфера лоархӀар цо. ХӀана дунен халкъашта юкъерча революцена керттера воздейстёи ш вай боахама политикаца, йоахар Ленина.

Дерригача мехкашкарча болхлошта гора Советски мехка болхлошен ахархошен шоай интернациональни декхар кхоачашлеш хилар, шоай юкъара гӀулакх цар кхоачашдеш хилар, социализмага бола никъ цар булаш хилар, кердача обществе пробраз цар хьаеш хилар. Социализм бахьан, империализма низашта духьал лоаттабьча къовсам советски халкъ цхьаъ дацар, из хьаллова дунен халкъашта юкъерча пролетариато. Ленин чӀоагӀа тешаш вар Россерча революце чура, низах, цо боккха лоархӀам бора дунен халкъашта юкъе барт-цхьоагӀо хилара, деазай дехьарча къахьегамхой уйла цунна хилара а цар хьалдоаццам хилара а.

СССР-е социализм котъялларо социализмаца пайдене хийцар дерригача дунен тӀарча низийта юкъара гӀулакхаш. Цхьабакъда советски мохк Монгольски Халкъа Республикаца цхьана капитализмага духхьал латташ цаӀ мара боаца мохк бар. Цхьабакъда дунен социалистически система хьахинначул тӀехьагӀа мара социализм йиза, эшаргйоацаш котъяла бар. Социализмо дерригача бӀаргабайтаб вахар дикагӀа оагӀорахьа хувцаш бола шийн низ. Социализман коммунизман новкъа долхача кортамукъача, суверенни долча мехкий социальни, экономически, политически содружество йола социализма дунен система дукха коммунистически болама Ӏалаьмате боккха лоархӀам болаш я. Октябра гӀулакх дӀахо хьоргхиларах, дегӀадоагӀаргхиларах, цун юкъара белгалонаши закономерносташи кхыча мехкашка тайп-тайпара хулача революцешна кхоачашъергхиларах В. И. Ленина хьалххехьа а геннально а вьнар баькъдир социализма дунен система хьаьяаларо.

СССР-е опыто бакъьир революционни хувцамаш социализм хьалъяра тайп-тайпара хулаш дале а, цун чулоацам керттерча а лоархӀамерча а дакъе дерригача мехкашта юкъара хилар. «Из опыт, яхаd Ленина, исторена юкъейкай социализм котъялар а йолаш, цу опытах хьалъергья шийн социалистически здани хургйолча дунен халкъашта юкъерча революцей» (т. 36, оагӀ. 383).

СССР-е Октябрь котбаларцех социализм хьалъярцех эттара хьалха практике чӀоагӀъелар марксизм-ленинизмо оттаьь ерригъюкъара закономерносташ. Ше кхо ца деш советски халкъо къахьегарах, Советски Союза Коммунистически парте теоретически практически болх барах дагарашка кхьачар реально йолаш йола социалистически обществой опытаца текхе доал социализм хьалъярах дов Ӏалама.

* * *

В. И. Ленин вер 100 шу дизара кийчо ярах КПСС ЦК-а болча совам тӀа йоах, Ленин историна юкъевдаьр дунен пролетариата, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама къоабаьаь баьчча а волаш. Ленина лакха хьалъйвир интернационализма байракх, дунен халкъашта юкъерча барт-цхьоагӀон уйлаца кхетам белар коммунисташтен дерригача къахьегамхоштен.

Кхетадеш ма дий, хӀана шоаш ма хиллара хьада революци дегӀаахара формаши процессаши В. И. Ленина хьалххехьа а бӀаргйои оттаеи йиш хинна ца хилар. Цхьабакъда цо дендаш керттердар — революционни процессаш талхара методологи уш дегӀаахара керттера лостами, революционни стратеге а тактика а, хӀанзарча болаьмерча коммунистически болхлойн партей генеральни линий лард. Ленина ялла из лард чӀоагӀлу дунен коллективни опытаца. КПСС, нежарашха йолча коммунистически болхлойн партей коллективни уйланца.

ХӀанз дуне дегӀаахара керттера принципаш я КПСС Программа тӀа, парте XX—XXIII-ча съездий решенеш тӀа, Сийлахь-боккхача Октябра шоватткъа итт шу дизара хетальча документаш тӀа, дунен коммунистически болама документаш тӀа. Цу документаш тӀа отталь положенеша дӀахо дегӀадоаладир марксистско-ленински теори социализми коммунизми хьалъяра, социализма дунен система кердача тайпара йола дунен халкъашта юкъера отношенеши дегӀаахара наькъаши методаши, пачхьалкхен - монополистически капитализма хьалашка лоаттабеча классови, антиимпериалистически къовсама дешаш; колониализмах мукъадаьнна халкъаш дегӀаахара наькъаш, тӀемеи машарен дешаш долча а кхыча а дешай хьекъехьа.

Коммунистически болхлойн партеша йоакхо из марксизм-ленинизми творчески дегӀадоаладара, цу а вокх а дешай хьакъехьара цӀир хилодаш дар гагза юкъейлай, революционни къовсамаш революционни практикица никъ сирда а боалаш. Ленинизма юкъейоат ленински методологен марксизма-ленинизма принципашка тӀа кӀеззара практика вӀашагӀтохарах революционни хьехама юкъехьа теоретически выводаш а.

Марксизма-ленинизма тешаме хилара сийлахь-боккха низ тӀа дунен юкъарча коммунистически болхлойн болама. Опыто хьахьоккх коммунизм бахьан лоаттабеча къовсама мел боккха лоархӀам болаш да теорецех нийса гӀулакх леладар, революционни теорена тешаме хилар, теоре практикаца бола бувзам, революционни классови къовсам интернациональни опыта ларда тӀа коммунистически партей теоретически говзал творчески хьалйизар.

Марксизма-ленинизма йоадейттех дунен оалангарa дола социальни толамаш дальхад. Исторически лоаццача хана капиталистически системага долла кӀамие хилар дӀадальхха дола исторически гӀулакхаш хиннад марксизма-ленинизма идеех. Социализма дунен система исторически дегӀаахара эттара а лоархӀаме йола фактор я, дерригача дунен тӀа дӀабаржаб болхлойн къамаш-мукъадахарен болам. Уж дерригга хувцамаш революционни къовсама коммунистически болхлойн партеша марксистско-ленински хьалхе лелаеш хьахиннад.

В. И. Ленин вер 100 шу дизара кийчо ярах КПСС ЦК болча совам тӀа аьннад, марксизма-ленинизме денал долча байракха кӀал а латташ, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама бокъьалдар аьлча турпала никъ баьб — кӀеззига мара боаца къовсамдошкара шийн мугӀарашка иттаж миллионаш коммунисташ вӀашагӀтохача низ болча эскарга кхаччалца. ХӀама ца эшаш дунен дерригача мехкашка йола марксистско-ленинскаш коммунистически болхлойн партеш революционни болама хьалхе латт, марксизма-ленинизма гайзя юкъе дакъа лоац.

КПСС а ерригача вежарашка йолча коммунистически болхлойн партеша а коллективни низ тӀабохийташ творчески дегӀайоалаеш йола марксизм-ленинизм коммунистически болама цхьоагӀон ларда я. Марксизм-ленинизм тешаме гӀулакх деш я вайна социализмагаи коммунизмагеи довлара хьашташа, из ба вай замаш керттера чулоацам.

Л. СЛЕПОВ,
исторически Ӏилмий доктор.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

ДУНЕН ХАЛКЪИЙН ДУХЬА

ВІашагІкхийттача Къаман Организаце Генеральни Ассамблея хІара сесси массаза хул дунен халкъашта юкъера кхокхам кІаьдбаларга, машари кхерамзлен чІагІъяларга сатуьсаш хул дунен халкъаш. 24 сентябре ший болх дІаболабаь ООН-а Генеральни Ассамблея XXIII-гІа сесси цу гІуллакха къаьстта боккхача лоархІаме я, нагахьа санна империалистически низий агрессивни гІуллакхаш бахьан долаш дунен халкъашта юкъера хьал кхохкадалар теркалдеча. ТІема ала буьл Вьетнаме. Сатем боацаш я ше дІалийца ІарбиЙ лаьтташ Израила хІанз а хьа на хепаш латтадеча ГІаргарча Малхбоалене.

Цу хьалашка кхокхам кІаьдбарга вугаш болча гІадо дика аьттув боаккхаргба бІарчча хьайІцача дерригача дунен халкъашта юкъерча хьала. Халкъий хьашташ кхоачаш а деш, Советски правительства хІанзарча сессега корта а болаш дунйІтара дІачуленнад геРа дІадаккхарах дола дешаш.

Гера Іоаделга соцадарап гера дІадаккхаран сагтота чакхдаханза дарждоаначА цхьадолча гІуллакхий хьакъехьарча, Генеральни Ассамблега дІачуеннача СССР правительства меморандума тІа я чакхъяьхача ядерни кхерам дІабоаккхаргболаш гера бокъонца дІадакихарга бола никь хьабелларгболаш йола хьадда предложенеш. Советски правительства могаду ядерни гера юкъедоаккхаргдоацаш дехнилга, из хьа ца деш гемаделга, ядерни гера запасаш кІезигъелга дІайоахилгац, стратегически гера дІакхоачадеш йола средстваш ихаоаилга, дукха кхыдола гІуллакхаш. Из практически программа хьалхашка хьовч хана Советски Союза дага лиинад гера дІадаккхара проблема хІанзарча хьалашка эггара лоархІамегІа, дунен халкъашта юкъеро гІуллакхаш унахцІенача хьал тІа оттаде могаргдоаш хилар.

Гера дІадаккхарах дола дош Генеральни Ассамблея ден повесткана юкъедихьад керттерча пунктех цаІ а лаьрхІа.

ГІуллакха тоам бага организаце членаша, эггара хьалха малхбузехьарча йоккхийча державаша, ца дош къоастадеча хана цІенача лег чІара никъ ладарах тайша хургда.

Машара хьашташа дІадех Ассамблея трибунера хьаша мела а дийца гера дІадаккхара дола хабараш ца а дувцаш, хоадамболаш дола гІуллакхаш чакхдоахилга. ООН беррата членаш цунна тІахьех Советски правительства.

ХІаьта а, хІанзе гучаювлаш я, малхбузехьарча державех цхьаерашта хІанзара лоархІамегІа йола проблемаш Ассамблее корта а болаш зевцара моттел лесса дискуссеш елга, Ассамблея болх духхьал пропагандистески новкъа лостабелга дезаш хилар хьахьокхаш йола факташ. Эхь деадаь кхестаду, доазол дехьарча нелайоаэоно деча хоамегІа ООН цхьаболча члений сесса ден повесткана юкъе лахьар лоош дола «чехословацки дош» валаш дар. ООН-ерча Чехословаке вилала дІальекар уж тайпа ледхІаш дола хІамаш кІал цхьаькха кІийле йоацаш хилар, хьадага а лаьца кхестадеш дола на дош дувцарю Чехословакера хьал перейІалакхара новкъостал дергдоацилга белгал а даькха. Низкъален бехктохкамеш болх ба Ассамблея бе безаргбар — XXIII-ча сесса ден повестка проекта тІа цхьа бІаь гарта хІана лац аьнна дош да. Гера дІадаккхара проблемана ниЙсса Ассамблея дувца дезаргда машар хьаллацара чакхдоахаргдола гІуллакхаш, Къулбехьен Кореера американски бІухаш арадахарах дола дош, дукха кхыдола сагоття къоастадаланза даргдоаца дешаш. Уж а эггара хьалха гера Іоаделга соцадарахи гера дІадаккхарахи дола а дешаш толаме къоастадарах тайша хургьа духхача хьале машара кхел.

КАРАТЕЛИЙ СОВЕЩАНИ

Рио-де-Жанейрорча генштаба тІема школе, ГІуабара яхача сийнача бухта йистте, къайлача наІарел чухьнахьа дІайолаенна VIII-гІа хІара шера хулаш йола американски пачхьалкхений Организаце членаш долча мехкий совещани. Цунна юкъе дакъа лоацаш я 17 мехка делегацеш. 5 пачхьалкхено тигадац шоай цикалаш цу совещане бахкийта, хІаьта Мексика, Канада, Гайана наблюдателаш мара бахкийтабац.

Ден официальни повесткана юкъедихьад континент «дунен коммунизма кхерамах» лорадр духьа «къамий эскарий эффективность лакхъяра» дешаш. Американски делегацена корте латтача США эскара штаба начальника Уильям Уэстморленда (хьалхагІа Къулбехьен Вьетнаме американски агрессорий бІухий командующи хиннача: доклад ениай «Революционни тІема духьала чакхдоахаргдолча гІуллакхий хьакъехьа».

Цхьабакъда, вохавь инарал вьетнамски «опыта» дагеваьнна Іензар. Вашингтона цунна тІадиллад лоархІаме гІуллакх: «американски пачхьалкхений юкъара геразнцара низаш» оалаш дараш вІашагІдохьара проект совещане чакхйоаккхилга. Вашингтонски стратегаша дерхІачох, из жандармски корпус латиноамерикански салтех латташ а ше на ярра США доалагІа а хила еза.

Цун новкъостала американски империалистий безам ба керттерча даькъе США доалз духьалдерзадаь долча континентерча къамий-кортамукъален боламашта духьаларча шоай карательни акцеех «коллективни» гІуллакхаш хетийта. Шитта низаш дир, масала, американцаш гера кара а нийна Доминикански Республике чубахача хана.

ХІана массехк шу даьнна котамо бУ санна США-с из идея шийна лелаю.

Вашингтонски дипломаташ цхьа йихьа Іейнобац «американски пачхьалкхений юкъара геразнцара низаш» вІашагІдохкара проект тайп-тайпарча совещанешка — Рио-де-Жанейре, Панаме, Буэнос-Айресе, кхыча столицашка, хІаьта хІара массала яхьа аьттув ца боалаш а йисай. Цхьабакъда, гучах, хиннача хьисап лаьдац, цудухьа юза а Рио енай унзаре проект. Бешта хІана карательни орган хьалрах дола дош пьоастаделга граждански сфереф хьа а лаьнхе тІема сфере оттадаьд, инарлашца барт сихагІа вІаштІехьбалар дог доахаш.

Латиноамерикански халкъаш ІотоІадара жандармски корпус вІашагІйолла безам болаш чІоагІа оагІаьчачна Вашингтона духьале ю континенте. Дагакхаба дела, — йоах «Диа» яхача мексикански газето,— дукхача оагІорахьара американски пачхьалкхений юкъара низаш вІашагІдохкача керттера дакъа США-га хуле, царех Вашингтона тІема гера хургйлар а хІаьта из бакъал долаш ВІашагІкхийттача Штаташта моаш деча довла кхерам тІаттача Малхбузехьарча полушаре моллагІча мехка гІуллакхашта цхьан оагІорахьара юкъегІертара никь цІенберехилар а.

Совещанена шийна духьала долаш арадьенад «Коррейо да маньа» яха бразильски буржуазни газет, цунах «ЗаконагІа йоаца собрани» а а яхаш. Цо белгалдаьккхад, американски пачхьалкхенашта юкъе хІанзалца латтача договорех уставех цхьанне тІа а цу тайпара вІашагІкхетар гулдара цхьаькха тайпа юридически положенеш ца хилар. Эскарий викалий совещанеш гулъелга доладенна, яздора дІахо газето, 1961 шера дехз ВІашагІкхийттача Штатий инициативагІа. ХІана массазара, правительствашта керте латта, эггара хьалха цхьан держава —США хьашташ кхоачашдеш йола орган я хиина дІаеттай уж.

Бразиле, къаьстта а Рио-де-Жанейре, «кегараш» ца хилийтара къаьстта гІуллакхаш чакхдаьхадолламехьа а, наш бола протеста демонстрацеш хилар тІема гІуллакхаш тІарчар совещанена духьала.

ТІеча викалий VIII-ча совещане цІаькха а хьахьекхар латино-американски континенте жандарма дакъа кхоачашдеш США хилар.

ЛАОСА ХАЛКЪА ВАХАРЕ ЛОАРХІАМЕ СОБЫТИ

Лаосерча мукъальхача зоне Нео Лао Хак Сат яхача фронта политически Союзи патриотически нейтралистски низийн кхоалагІа къамаи конференци хилар дукха хан йоацаш. Из событи боккхача лоархІаме я Лаоса халкъа шийн неха кхычарех тайша хІама доацаш хула лорадара, американски интервенцена духьала дІахо къовсам лоаттабара. Лаоса керттерча шин политически парте союз кхо шу хьалхагІа дена бокъонца вІаштІехьъяьнна яр. 1965 шера хиннача эггара хьалхарча конференце ладдаш ехнр Нео Лао Хак Сатан патриотически нейтралистски низаштех юкъе цар Лаоса аьттехьарча низашта а уж хьахоацача американски интервенташта а духьала цхьана лоаттабеча къовсаме чакхдоахача гІуллакхийн айхха цхьана лелаеча гІуллакхийн цхьоагІоина.

ДукхагІча даькъе из цхьоагІо бахьан долаш даьхад тІема [illegible] чакхйоахача хана санна, нитта мукъальха районаш дегІайоаллача хьна я лаосски патриоташа даьха тоъал доккхий толамаш. ХІанз цу районашка я Лаоса [illegible] ныц даькъа, цига бах нехка бахача ваьлах ниЙсса ахаш. Вож юедиса даькъа аьттехьарча низий тІахьожама кІал да.

Конференце ихийар къовсам лоаттабеш йолча Лаоса къоталхчах къаьстта хьахьекхаш йола цифраш. Аллха 1967—68 шерий «екъача сезонагІа» (октябрь боича хана деиз майга кхачачалца) лаосски патриоташа тІема юкъера ваькхав моастагІчук 16 эзар гарта салте. Цу шкьа мукъальккхай нах баха 18 пункт. Чуйтай мукъаляьхача районашта вахарой хьисапе бомбаш чуетташ [illegible] американски самолеташ.

Американски интервенце тІаккхачаь Іалаьмате хала хьалаш далашехьа а, мукъальхача Лаоса районашка шерра экономически культурни хьисапера мероприятеш чакхйоах, айдеш латт бІаьшерешашка тІехьадиса долаш хьадоагІа вахар, йоазув-дешар па ховлга дІадаккхашда. ХІанз шоллагІча мулерча школашка 40 эзар соагІа сар ва. БоккхагІа бараша юкъера йоазув-дешар ца ховлга дІадаккхара йолча курсашка дешаш итташ эзараш нах ба. 11 провинце болх беш я медицински учрежденеш.

Конференце баькъдаьд, Лаоса керттера проблема — из цу мехка гІуллакхашта американски гераштара [illegible] юкъегІертылга, Лаоса тоаммаме машар, лоІам, нейтралитет лур хиина 1962 шерара Женевски соглашенеш ВІашагІкхийттача Штаташа гІеллагІча тайпара телхаанга хилар. ВІашагІкхийттача Штаташа, конференце белгал ма даккхара, керда керда тайна тІом а тІема персонал а тІаувз Лаосе, лаосцашта юкъе цІур бодла гІерт уж, американски самолеташ бомбаш чуетт мукъальхача Лаоса районашта. США-е телхаш къамаш цхьаргІон гІуллакха 1962 шера Лаосски кхаь политически группировкана ва соглашенеш, кхаь оагІорахьарча коалиционни правительства дардаш бухьлахай.

Лаосски патриоташа чакхдоахаргдолча гІуллакхий программа оттаьй конференце, хІаьта из кхоачашьяра, шеко йоацаш, аьттув боаккхаргба маьрша, ший лоІамера, нейтральни, тоьлуш бола Лаос бахьан долаш цар лоаттабеча къовсаме дІахо толамаш далара. Йоаллакхарча вьетнамски халкъанара Лаоса патриотически низий солидарность а кхайкаеш чакхъялар конференци. Цо нитта белгалдаьккхар, хьам хІалхардаккхар дукха, гераса низаша США юкъегІертара духьала лаосски патриоташа леладу гІуллакхаш машар безаш долча дерригача низий оагІонгахьара тІатІа дукхагІа хьалхоацаш хилар а.

С. ИВАНОВ,
А. КОЗЛОВ,
В. ХАРЬКОВ.
(ТАСС).

ЭША ЦА БАЬРИЙ ОАЗ

«Социалистически мехкаш лорадар — деррнгача дунен коммунистий эггара сийлехьа декхар», «Гречески коммунисташи болхлойи — социалистически мехкашкарча шоай новкъосташкахьа» — керте гІолла ишта йоазош а дах я гречески патриотий къайлагІарча «Ризоспастис» яхача газета тІеххьарча номер тІара статьяш. «Цхьй мелача империализмо юххейиса гречески халкъа паргІатонаш дІаяхаран европейски социалистически мехкашта духьалара плацдарм хьаяран гречески реакценен цун агенташта — «Іаьржача полковникаштен» новкъостал даьчул тІехьагІа, — йоах передовой статья тІа, — цо ший тІаьскаш Чехословаке хьожадир, социалистически содружествах из лоархІаме дакъа хьакъоастаде дагахьа. Коммунисташи болхлойи, деррига къовсам лоаттабеш дола Греце халкъ — чехословацки новкъосташкахьен деррнгача дунен болхлой класса карагІдаьена юкъара социалистически хІамаш лорадеш латтача социалистически мехкий тІемахоцшкахьен да».

Газето белгалдоаккх, ЧССР-е социализм лораелга аллха цхьан Чехословаке гІуллакх хиина а ца Іеш, из — ерригача социалистически содружества, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болама, деррнгача машар безачен прогрессивни адамий декхар хилар.

«Ризоспастиса» дог тешадеш дуац Советски Союзо ший интернациональни декхар кхоачашдарах.

«Фашистски Іазапа духьала оаха лоаттабу къовсам, — язду «Доккхгдоаца доттагІал» яхача статьяй автора, — хьалдоац халкъашен правительствашен. эггара хьалхарча аргІанна социалистически мехкийчар. Из новкъостал Іалаьмате боккхача лоархІаме да. Советски нахи тхона даь а деш а дола хІамаш гречески патриоташа массане а цхьатарра баркал оалаш цар дегаш кІоаргга тоадоллийташи да».

«Ризоспастиса» дагадоийт гречески халкъа Духьален болам хьаллоацаш Советски правительства чакхдаьха дукха хьаьдда гІуллакхаш: «Гречески патриоташа диктатура дІаяккхар духьа, демократи юхаоттаяр духьа лоаттайеча къовсаме цар эггара дикагІеи тешамегІеи вола доттагІа ва Советски Союз».

(АПН).

ЧЕХОСЛОВАЦКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА. Прага тахан.

В. Егорова сурт.
ТАСС фотохроника.

ЗАКАРПАТСКИ ОБЛАСТЬ. В. И. Ленин вальча дийнахь денз 50 шу дизара сийна дІагІа доттагІала бош я советско-венгерски дешнс тІа. ХІанз нийтта сом лу бош. Закарпатски областной опытни станцеш лоаллахарча «Боратинг» яхача венгерски кортбоахкаш ноллардавал боххлой хьайха ваш чуьца белабенаб.

СУРТА ТІА (аьрдахьара аьттехьа): «Боратинг» яхача шорт боахама кооперативера мехкарий Эльвира Сабо, Катерина Трипь, опытни станцера болхлой Мехкац Тобашкин Елизаветаш.

Л. Кентавр сурт.
ТАСС фотохроника.

АВТОБУСИЙ БИЛЕТИЙ МАХ ЛОХЛУРГБА

КПСС XXIII съезда решенеш кхоачашьеш партен правительствоси деррагІа чакхйоах советски нахьа вахара-хьал эггадаьккха тоадара йола мероприятеш.

Укх шера 1 октябре денз автобусий тариф лохлу, бетта дола льготни билеташ дукхагІа дохкавелга.

РСФСР Министрий Совета тІайІпача соцамца хьежжа вай республика городашкен юрташкен 1968 шера 1 октябре денз гаьна е гарга дар дьанн доацаш юкъара пайда эцача автобуса билета мах цхьа тариф — 5 кепиг долаш хургба. Нитта хургба г. Грозне леларча №№ 1, 3, 4, 6, 6а, 13, 18, 21, 24, 25 автобусий мах 10—15 кепиг доаккхаш хиннз билеташ 5 кепиг мах болаш хургда.

Старопромысловски районе, пос. Черноречье, хІаьта нитта Заводской районе балача автобусашца лелача боалтешта ах мах чуянахьа хургьа автобус. Из бахьан Грозне балача нах цхьан шера 161 эзар сом ххоьергда. Нитта шие кепига цхьа тариф хургьа город МалгІабике чу лелача автобусий.

Цул соагІа 1968 шера 1-ча октябре денз дохка леладенга бетта дола льготни билеташ болхлошта, гІуллакхерча наха, студенташта, дешархошта пригородни автобусаш тІа [illegible], деша ахеи вза цІаакеи. Цу билетий мах пригородни автобусаш тІа хургболча наьха ах мара хургйац. Нитта, масала, Грозный — Махкала маршрутах лелача автобуса цхьан бетта цоастаьрье аттала дІа-хьа вахарах 15 сом мах бала беза, хІаьта цхьан бетта льготни билетах — 7 сом.

Бетта дола билеташ эпа йиш я пассажираш дІа-хьа кхувлача автотранспортни предприятешка. Билет эцаш болхлочунга, гІуллакхерча сагага, дешархочунга шийна хила деза болх бу, деша вагІа, вахаш йола моттиг гойта штамп тІайоха паспорти карточкаш. Паспорташ доацача деша ба гІарашта студенчески билетех е цул нетта кхыча документех лу билет.

Ерригача юкъараобразовательни, специальни, кхыча школашка, школашка-интернаташка, профессионально-технически училищашка, кхыча профессиональни дешара заведенешка ведомственни яр е ядар аьнна доацаш городе, баха поселкашка дІа-хьа лелара, хІаьта нитта школашта, училищашта юкъера 2 километр ухача пунктташка бахача цу дешархошта автобусеца хІа-хьа лелара мах 1 соми 50 кепиги ба.

Дешархошта эша цхьан бетта дола билеташ школай, училищай залишкех лу.

Лакхера дешарен юкъерча специальни дешара заведеней студенташта а я ший тайпара льготаш. Царна хургда городашкен баха поселкашкен дІа-хьа лелара 2 соми 50 кепиги мах бола къаьстта дола цхьан бетта билеташ. Уж хьоаршара автотранспортни предприяте студенчески билета карточками лу.

А. ШАМЕВ,
Нохч - ГІалгІай транспорте управленен пассажирски отдела начальник.

КЪИЛБАСЕДЕН КЕРДА КУРОРТАШ

Магаданера гаьна доацаш, Мотыклейски залива атагІа, духха хьа йоацаш чакхдаьннад духхдулача минеральни хинийн дарбан коддийн гидрогеологически режим Іомаелга. Мотыклейски дарбан хий духхдулаа моттиг тоахкаш хиннача Ерригсоюзни Центральни курортологе институтa болхлоша яхачех 40 градусага, кхоачаш дІайхен секунде 5 литр гаргга хьаухачен дІайхача хлоридно-кальцеви хьасташ кхоане йоккха йолаш да. Хьакдаьчача даппешка хьежжа соцам баьй Охотски форда йистте керда йоккха бальнеологически курорт хьалъе торо хилараж.

Дарбан хий духхдулача хьастел соянагІа. Мотыклейски залнвера кораьд шин тайпара дарбан коддий хьасташ моарега сероводород йоалаш йола кІаьна торфанойн форден колдаш. Уж хьасташ маьже дилар сенах лаьт аьлча, из латт. дега унахцІена барашта санна, нитта хог намогаш долаш бараша а уж могаде йиш йолаш хиларах. Дарбан коддий запасаш Іалаьмате дукха я Охотски форда йисте. Цу тайпара хьасташ Прибалтикерча шин моттиге мара дац Советски Союзе.

Федор РЕДЛИХ,
АПН корреспондент.

ДОШО ГАЛАЙ КХЕЛ

«Тундра» яхача чукотски артелерча дошув лохараша доше галаш кераьй. цаІ пхи са болча седкъа формехьа, 60 грамм еза а йолаш, шоллагІчо дагайохийтар чо тІабаланза йола боабашка кІорнг. ХІаьта Болымерча дошув лехарий цхьа тиинах — вар хьалхьахкхай «зубр» яха 633 грамм еза доше гала.

Дошув доаккхачара кораьча доше галай башха дика коллекци я Советски мехка. Цlадахача шера Москве хиннача мехка алмазни фонда выставке хьокха оттаьь яр ерригаш а цхьана эзача 300 согlа килограмм хулаш йола 120 шоай тайпара доше галаш. Цига яр цхьа йоккха йолча доше галаш йола «Вокха хьосабарг» иза 36 килограмм еза 1842 шера Уралера кораь доше гала, «Говра корта» яха 14 килограмм еза доше гала, 1947 шера Колымера кораь «доше никал» яха цхьа килограмм гаргга йолл доше йола доше гала. Іалаио ца еш бІаргІа инчаар: «пхьагала дергаш», «дельфин», кхьметтел «Мефистофеля» доше бюст а — 20 грамм мара доаал доаца эІашига доше галиг.

СССР алмазий доше фонд 1922 шера хьаьлий. Советски Іаьдал хьаьвача хьалхарча денношка а денз правительство санха ма дезар хьа императорски цІагІара еа хІамаш учете эцара, уж тахкара, царна систематизаци яра. Советски халкъ уж еа хІамаш меттахьа ца яхарал кхо тІаккхача инициадоллашехьа а, согІа кхы тІа а алсамьъхай. ГалгІарча Къилбаседехьарча дошув лохараша кораь керда доше галаш кхи дзаргІойлеш мехка алмазий фонде дІачуйолларгьа.

Ф. РЕДЛИХ.
(АПН).

ХАОТТАМ

Тахан дийнахьа а ткоесара бийсанна а хунцахув мордаш а йолаш, лоадала йоатаи а йоацаш ха латтаргьа, лаьгІо, боарашта кхоачаш, мух а хьекхаш. Фегара температура: бийсанна — 9—14, дийнахьа — 15—20, Грозне — 18—20 градус йоаххал.

2-ча октябре денз 5 октябре кхачалца мордаш а йолаш ха латтаргьа, юкъ-юкъе сихаш а утташ. Хьалхарча юкъе юкъ-юкъе а вокх юхейнсача хана цхьанцайолча моттигашка лаьгІо а догІа лелхаргда. Вахан эттача хана цхьанцайолча моттигашка вокх латтаргда, мух тайп-тайпара доаттаи долаш, лаьгІо хьекхаргба. Фегара температура: бийсанна — 7—12, дийнахьа (хьалхарча цхьанге) — 14—19, вокх юхейнсача хана — 20—25 градус йоаххал.

Метеостанци.

СПОРТ

ШАХМАТИЙ ЯХЬАЙ ИТОГАШ ЯЬЙ

Грозне мастерала кандидаташта юкъе хиина Ерригроссийски квалификационни яхьан чакхъьяннай. ТІеххьарча, пхийтталагІча туре Х.-М. Ошаевам спорта мастера Е. Свешниковои дешаьь парти цхьаккха а вот ца йоалаш йистеьлар. Из парти чакхъьяначул тІехьагІа гучадьлар Челябинскерча политехнически институте студента спорта мастера Е. Свешникова 11,5 очко Іалаш а хьа хьалхара моттиг къакхалга. ТІадоагІача шера къовлача шахматисташта юкъе хургйолча Ерригсоюзни яхьашка дакъа лоацаргда Е. Свешникова.

ТІеххьарча туре шоайца лайзар шахматий яхьай лидераш А. Чубукова, Б. Эйдлина. Цхьаккха а вот ца йоалаш йистеьлар цар лоацаш парти. Цул тІехьагІа белгалдаьлар яхьай лидераш А. Цубукова, Б. Эйдлина, В. Усачева, В. Корекне хІарана итташ ахен очко ІалашъяьЙта.

Спорта мастерна доза боккъе кхаьнне мара яцар. Вахьнех цаІ юкъера дІавала веза вар.

Цхьатарра очкох хилачна «коэффициенташка» хьежжа мара белгалвалаьар яхьай чемпион. Из хилар А. Чубуков (Томск). Дагахаба дела Е. Ч. Свешников конкурса юкъе воагІаш воаццилга.

ШоллагІча моттиге В. Усачев (Тула) кхоалагІча моттиге В. Эйдлин (Брянск) ва.

Ший хиина мастерала кандидата цІи тІоагІйир цу яхьашка грозненски шахматиста С. Кастаркова. ХІанз Махачкале дІахьоча «Труд» ДСО Центральни Совета полуфинале дакъа лоацаш ва из. Цига спорта мастера норма кхоачашъе мег цо.

Духха аьттув баланар квалификационни яхьашка грозненский И.-М. Ошаевем, А. Ханиев.

В. МУИ-ТРИПОЛИТОВ.

ДЕШАРХОШТА ЛЕКЦЕШ ЕШ

Шелковской района Сары-суйски 8-шеркча школа хьехархой Ленин ваь бІаь шу дизара хетаьл тематически лекцеш ешаш ба. ХІара кхаьрача дийнахьа шоай баллара бьвача клубе гулду цу юртара къахьегархой. Цар хІанзе лалийгІад хьехархоша Махвиенко Таисия Ивановнас, Калачева Нина Федоровнас, Даулетов Тимура «Ленина беоалеи къахьехен шераш», «УльяновтІар вежай», «Леница революцеи гІуллакхаш дІадоладенна шераш» яхача темаех йолча докладешка.

Редактора заместитель
А. А. МЯКИЕВ.

ЛадувгІа, хьажа

РАДИО
1 октябрь

6.30 — Нохч-ГІалгІай лаьттанела дарто (эрсий меттала). 6.45—Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Кавказски илеш. 8.45 — «Халкъа тІахьожам боли беш ба» (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00—Передачий программа. 16.05— «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 16.20 — Ашараш. 16.45—Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00—Дагестански радио халкъа инструментий оркестра концерт. 17.30 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 17.45 — «Ленин вав бІаь шу дизарга» яха беседа (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
1 октябрь

18.00 — Английски меттала урок. 18.30 — Политически просвещена сете дешара шу доладаларга. Ленина теоретически наследи иаха юкъе. 19.00 — Ленин ваь 100 шу дизарга «Халкъа дІаденно вахар» (нохчий меттала, эрсий меттала доаккх). 19.15 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 19.40 — Дуьнен халкъашта юкъера обзорени. 19.50 — Киножурнал. 20.00 — Шоана, бераш. 20.10 — Концерт. 20.55— Передачай программа. 21.00 — «Железный поток» яха художественни фильм.

РАДИО
2 октябрь

6.30 — Нохч-ГІалгІай лаьттанела дарто (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50—Хоамаш. 7.00—Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Передачай программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — «Молдавски ССР радио ли» (Москва). 9.30 — «ДоттагІал» йоаккхагІа йолча классашка деша баг Іарашта (эрсий меттала). 10.00 — Москва. 16.00—Передачай программа. 16.05— Мехкашкен континенташкен гІоллаяха беседа (нохчий меттала). 16.20— Ашараш. 16.30 — Цlеноча дагаре гІораьнна революционер (гІалгІай меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — ГІаьбертой балкхарой илеши халхараш. 17.30 — «Къонах» (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
2 октябрь

18.00 — Берашта. «Колоски» яха дувцара фильм (нохчий меттала доаккх). 18.15 — Лаьттанга чудахийта хий диллар ялат яьувкъарг хилара йола керда х. 18.30 — Ленин ваь 100 шу дизарга. «Знание» яха Іилманпопулярни кинопрограмма. 19.30 — Школьни программашка кердадар. 19.50 — Телевизионни кердадараш. 20.00 — Ал бІаь шера тьерахьаш. «1944-гІа шу». 21.00—Передачай программа. 21.05 — «Русалка тІаппле чІуг» яха художественни фильм, 1-гІа серя.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ, ГАЗЕТ ДЕШАРАШ!

ДІадоладеннад 1969 шера

«Сердало»

газета язъяла

Газет язду предприятешкен учрежденешкен кепайоазув доаржадеча общественникаша. «Союзпечата» бувзама отделенешка.

Газет доацаш ха юкъе ца йоллийтар духьа шоай ханнахьа газет язде диц ма делаш.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный. Ленина урам, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-98; редактора зам.—3-38-11; бехктохкача секретара—3-34-35; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахамен письмой отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-98; зам. редактора—3-38-11; ответственного секретаря — 3-34-35; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательстве типографи Революци проспект. 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05243. Заказ № 4074.